

Friedrich Naumann
STIFTUNG

FÜR DIE FREIHEIT

လွတ်လပ်စွာတွေးခေါ်ခွင့်ပြုသော နိုင်ငံရေးဝါဒ

(လစ်ဘရယ်ဝါဒ)

Dr. Razeen Sally

လွတ်လပ်စွာတွေးခေါ်ခွင့်ပြုသော နိုင်ငံရေးဝါဒ
(လစ်ဘရယ်ဝါဒ)

လွတ်လပ်စွာတွေးခေါ်ခွင့်ပြုသော နိုင်ငံရေးဝါဒ (လစ်ဘရယ်ဝါဒ) ၏ အသိ
ပညာဉာဏ်အုတ်မြစ်များ။

Dr. Razeem Sally ရေးသားသည်။

လွတ်လပ်စွာတွေးခေါ်ခွင့်ပြုသော နိုင်ငံရေးဝါဒ (လစ်ဘရယ်ဝါဒ)ဆိုသည်မှာ
မည်သည်ဖြစ်သည်၊ လစ်ဘရယ်ဝါဒ၏ ဆိုရိုးနီတိများ၊ သဘောထားများမှာ မည်သည်
ဖြစ်သည်၊ ခက်ခဲရှုပ်ထွေးသော၊ အရေးပေါ်ကိစ္စများပြားသော လူမှုဝါဒရေးဆွဲရာတွင်
ဤဝါဒသည် မည်သို့အံဝင်ခွင်ကျစီမံနိုင်သည် စသည်တို့ကို ဤဆောင်းပါးတွင် တတ်နိုင်
သရွေ့လိုရင်းတိုရှင်း ကြိုးစားတင်ပြထားပါသည်။

ဤသို့ ရှင်းပြရာတွင် ရှေးရိုးကျသော၊ သဘာဝမကျစိတ်ကူးယဉ်ဆန်သော
အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုချက်များကို လက်မခံပါ။

လဖက်ရည်ဆိုင်တွင် ထိုင်၍ ကမ္ဘာကြီးအကြောင်းဆွေးနွေးရာတွင် ဤသို့ရှေး
ဆန်သော၊ သဘာဝမကျသော အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်များကို လက်တွေ့မကျသော စကား
သမားများက စာပေကြွယ်ဝသည်ဟု ယူဆ၍ ဆွေးနွေးကြသည်။

သို့သော် ခက်ခဲရှုပ်ထွေးသော၊ ဒုက္ခများသော လူ့လောကကြီးတွင် ထိုအဓိပ္ပါယ်
ဖွင့်ဆိုချက်များသည် အသုံးမဝင်ပါ။ ကုဋေချီရှိနေသော သာမန်လူသားများ၏ လိုအပ်ချက်
များနှင့်လည်း မစပ်ဟပ်ပါ။

ဤသို့ သဘာဝမကျသော အတွေးအခေါ်များသည် အချို့သော ကဗျာဆရာ
များ၊ စာပေလောကဝင်များ၏ တီထွင်ချက်ပင်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၊ လူထုတစ်မျိုး
တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရန် ဆွေးနွေးရာတွင် အထောက်အကူ မဖြစ်ပါ။

Friedrich Naumann Foundation

Head Office in Potsdam/Germany

Karl-Marx-Strasse 2
14482 Potsdam
Germany
Tel : +49 331 / 7019-0
Fax : +49 311 / 7019-188
<http://en.freiheit.org> (English)
<http://freiheit.org> (German)

Bangkok Office

25th Floor, BBC Tower,
29 Soi 63 Sukhumvit Road.
Bangkok 10110, Thailand
Tel: +66 (0) 2 365 0566-70
Fax: +66 (0) 81 844 2925
E-mail: contact@fnst.org
www.fnfasia.org

Yangon Office

No.35 B/15, New University Avenue Road,
Bahan Township, Yangon, Myanmar
Tel: +95 1 94 480 16074

No of printed copies: 500
First Edition: 2013

လစ်ဘရယ်ဝါဒ၏ ကွဲပြားသောလုပ်နည်းများ

လစ်ဘရယ်ဝါဒသည် ရိုးရှင်းသော၊ မသဲကွဲဘဲ ဗလုံးဗထွေးဖြစ်သောယူဆချက် မဟုတ်ပါ။ အခြားသော နိုင်ငံရေးဝါဒများ၊ ယုံကြည်ချက်များ ကဲ့သို့ပင် လစ်ဘရယ်ဝါဒ ကို ယုံကြည်လက်ခံသူများကြားတွင် ကွဲပြားခြားနားချက်များ ရှိပါသည်။

သို့ရာတွင် ဤဝါဒကို လက်ကိုင်ထားသူအားလုံး သဘောတူညီသော အခြေခံ အချက်အလက် များရှိပါသည်။ လစ်ဘရယ်ဝါဒ၏ အဓိကအကျဆုံးသော၊ ရှေ့တန်းတွင် ရှိသော အချက်(၂)ချက်မှာ လူတစ်ဦးတစ်ယောက်စီ၏ လွတ်လပ်ခွင့်နှင့် နှေးချယ်ခွင့်တို့ ပင်ဖြစ်သည်။

ဤအခွင့်အရေး (၂)မျိုးသည် လစ်ဘရယ်ဝါဒကို ဖက်ဆစ်ဝါဒ၊ ကွန်မြူနစ်ဝါဒ၊ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ၊ နာဇီဝါဒနှင့် အာဏာရှင်ဆန်သော လူမျိုးရေးဝါဒများမှ ကွဲပြားစေသော အချက်များ ဖြစ်သည်။

သို့သော်လည်း လစ်ဘရယ်ဝါဒကို ကိုင်ဆောင်ထားသူအချို့ကမူ ထိုအခွင့် အရေး(၂)မျိုးကို ထောက်ခံရာတွင် စိတ်ကူးဆန်သော၊ ယေဘုယျဆန်သော အကြောင်း ပြချက်များကို အသုံးပြုပါသည်။

လစ်ဘရယ်အတွေးအခေါ် နောက်လိုက်သော၊ ထောက်ခံသော စာရေးဆရာ တချို့သည် လူတစ်ဦးတစ်ယောက်စီ၏ လွတ်လပ်ခွင့်သည် “ ဘုရားပေး ” (God-Given) သို့မဟုတ် “ သဘာဝတရားဥပဒေ ” (Law of human nature) ဟုမြင်သည်။ ထိုသို့ “ ဘုရားပေး ” ခွင့်၊ “ သဘာဝတရားဥပဒေ ” တို့မှတစ်ဆင့် ကျိုးကြောင်းဆီလျော် သော တွေးခေါ်ဆင်ခြင်မှုများဖြင့် ခိုင်လုံသော လှုပ်ရှားမှု တစ်ခုပေါ်ပေါက်လာမည်ဟု ယုံကြည်ပါသည်။

အခြားစာရေးသူများကမူ လစ်ဘရယ်ဝါဒဆိုသည်မှာ မလွဲမသွေရောက်မည့် “ ရာဇဝင်သမိုင်းနှင့်တိုးတက်မှု ” ရှိလာမည့်သဘောသို့ ရွှေ့ပြောင်းလာသော ပစ္စုပ္ပန်နှင့် အနာဂတ်လှိုင်းများဟု အခိုင်အမာပြောသည်။

နာမည်ကြီးလစ်ဘရယ် John Stuart Mill ၏ အတွေးအခေါ်တစ်ခု ဖြစ်သည်။

လစ်ဘရယ်ဝါဒ၏ အခြေခံသဘောတရားအရ အုပ်ချုပ်သောအစိုးရနှင့် လူမှု ရေးကွန်ယက်သည် လူမှုရေးသဘောတူညီချက် (လူသားများ၏ ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် နိုင်ငံရေးတာဝန်ဝတ္တရားများသည် ထိုလူများပါဝင်နေထိုင်သော အသိုင်းအဝန်းအဖွဲ့ အစည်းအတွင်း အချင်းချင်း သဘောတူ လက်ခံထားမှုများအပေါ် မူတည်သည် ဟူ သောအယူအဆ) အပေါ်အခြေခံသည် ဟုငြင်းခုံသူများလည်း ရှိပါသည်။

အချို့သော လစ်ဘရယ်သမားများကမူ အသုံးဝင်ခြင်းဟူသော ဩဝါဒ (doc- trine of utility) ကို ဖက်တွယ်ကာ လူတစ်ဦးစီ၏ ကုန်ကျစရိတ်နှင့် အကျိုးအမြတ်ကို ဆက်စပ်တွက်ချက်ကာ လူမှုရေးဖူလုံရေး အကျိုးအများဆုံးဘက်ကို ယိမ်းယိုင်သည်။

ကျွန်ုပ်တို့တွင်မူ ဤသို့ လစ်ဘရယ်အယူအဆများသည် စိတ်ကူးယဉ်ဆန်လွန်း ကာ အင်မတန်မျှ ပေါ့ပြက်ပြက်ရှိ၍ လက်တွေ့တွင် ခိုင်ခိုင်လုံလုံသုံးရန် မဖြစ်နိုင်ဟုယူဆ သဖြင့် အယုံကြည်မရှိပါ။

ဤလစ်ဘရယ်ဝါဒသမားများသည် ရိုးရှင်းသော၊ စကြာဝဠာကြီးတစ်ခုလုံး နားလည်နိုင်သော၊ အသက်အရွယ်၊ နေရာမရွေး လူတိုင်းနှင့်ဆိုင်သော အခြေခံ သဘောတရားများကို လွန်စွာလိုချင်သောစိတ်ကြောင့် သမိုင်းကြောင်းနှင့် အခြေအနေ ကွဲပြားခြင်းများကို လျစ်လျူရှုခဲ့ပါသည်။

ထို့အပြင် အစွန်းတစ်ဖက်ရောက်သော ကိုယ်ပိုင်မှုကိုသာ ဂရုစိုက်ခြင်း၊ ကိုယ့်အကျိုးသာ ကြည့်ခြင်းသည်လည်း ခံစားမှုမရှိ၊ လက်တွေ့မကျပါ။ စာထဲမှ Robinson Crusoe ကဲ့သို့ မိမိအတွက်သာ ချိန်ဆလုပ်ကိုင်တတ်သူသည် ရှေးရိုးဖလာ စီးပွားရေး အယူအဆများတွင် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သော စာရိတ္တဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ သို့သော် လက်တွေ့တွင် လူတစ်ဦးတစ်ယောက်သည် မိသားစုနှင့် ရပ်ကွက်လူစု အသိုင်းအဝန်း အတွင်း မြုပ်ဝင်နေပါသည်။

အလွန်တရာ စိတ်ကူးယဉ်ဆန်လှသော လစ်ဘရယ်သီအိုရီများနှင့် ပတ်သက်၍ ကန့်ကွက်ချက်နောက်တစ်ခု ရှိပါသည်။

သဘာဝမကျသော၊ ခက်ခဲစွာဆောင်ရွက်ရသည့်အဆင့်သို့ လှမ်းသောသီအိုရီ များသည် လစ်ဘရယ်ဝါဒတွင်ပင် ရှိသည်မဟုတ်။ ဆိုရှယ်လစ်နှင့် အကြွင်းမဲ့အာဏာရှင် စနစ်များတွင်လည်း ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဤသည်ကို အကျိုးပြုသော သတိပေးချက်ဟု သတ်မှတ်ပါ။

တရားလွန်စိတ်ကူးယဉ်ဆန်ခြင်းသည် အတွေးအခေါ်များစွာ စဉ်းစားလိုသော ပညာရှင်များအတွက် နားယောင်စရာ ဖြစ်နိုင်သော်လည်း လူသားများအတွက်မူ အလွန် ကြီးမားသော ဆိုးကျိုးအကျိုးအဆက် ဖြစ်စေနိုင်သည်။ Classical နှင့် Jean-Jacques Rousseau တို့၏ အတွေးအခေါ်များကို လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်သည်ကို ကြည့်လျှင်ပင် ထိုဆိုးကျိုးများကို အထက်အရှားမြင်ရပါသည်။

Classical လစ်ဘရယ်ဝါဒကို လက်တွေ့ကျသော ချွေးချယ်စရာအဖြစ်ခင်းစားခြင်း

ရှေ့စာမျက်နှာတွင် ဖော်ပြထားသော လစ်ဘရယ်ဝါဒအမျိုးမျိုးအပေါ် သံသယ ရှိနိုင်စရာ အကြောင်းများကိုဖော်ပြပြီးသည့်နောက် ယခု လက်တွေ့ကျပြီး အကောင် အထည်ဖော်ရန် ပို၍သင့်တော်သော မူဝါဒနှင့် သက်ဆိုင်သော Classical လစ်ဘရယ်ဝါဒတစ်ခုအကြောင်းကို အသေးစိတ် ရှင်းပြလိုပါသည်။

(Classical လစ်ဘရယ်ဝါဒ ဆိုသည်မှာ ၁၉ ရာစုနှစ်တွင်ပေါ်လာသော ဝါဒဖြစ်ကာ အကန့်အသတ်ရှိသောအစိုးရအောက်မှ ပြည်သူ့အခွင့်အရေး၊ နိုင်ငံရေး လွတ်လပ်ခွင့်၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး၊ နှင့် ပွင့်လင်းသောစီးပွားရေးကို အားပေးထောက်ခံ သော အတွေးအမြင်စနစ် ဖြစ်သည်။)

ဤလစ်ဘရယ်ဝါဒသည် Scotland ဉာဏ်အလင်းရခေတ်မှ လူ့ကျင့်ဝတ် အတွေးအခေါ်နှင့် စီးပွားရေး၏ နိုင်ငံရေးအပေါ် သက်ရောက်မှုမှစတင်ပေါက်ဖွား လာခြင်း ဖြစ်သည်။ အဓိကဖြင့် Adam Smith နှင့် David Hume တို့၏ အတွေးများမှ စပါသည်။

လစ်ဘရယ်ဝါဒ၏ အဓိကဗဟိုကျသော တန်ဖိုးထားသောအရာကို ပြန်လည် ရှာဖွေကြည့်ပါက လူတစ်ဦးတစ်ယောက်စီ၏ လွတ်လပ်ခွင့်ပင်ဖြစ်ပါသည်။

ခိုင်မာနေပြီးသော လစ်ဘရယ်ဝါဒတွင် လူတစ်ဦးစီ၏ လွတ်လပ်ရေးသည် အကြွေစေ့တွင် ကပ်နေသော ခေါင်းနှင့်ပန်းကဲ့သို့ပင် ကောင်းသောအချက်များနှင့် မကောင်းသောအချက်များမှာ ပူးတွဲလျက်ရှိသည်။

လွတ်လပ်ခွင့်သည် မကောင်းသဘောဆောင်သော အဓိပ္ပါယ်ရှိကာ တရား ဥပဒေက ထိန်းချုပ်ထားသည်။ နည်းအရလိုက်နာရမည့် စည်းကမ်းများသည် လူတစ်ဦး တစ်ယောက်သီးသန့် နယ်ပယ်တွင် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်း၊ (အဓိကအားဖြင့် ပစ္စည်းဥစ္စာနှင့် ပတ်သက်သည့်လုပ်ရပ်များ)ကို တားမြစ်ပိတ်ပင်သည်။ ဤသို့ သတ်မှတ် သည်မှာ ထိုသူကို တစ်ဖက်သက် အကျပ်ကိုင်မခံရစေအောင် ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် တားမြစ်ထားသောအရာများမှ လွဲလျှင် လူတစ်ဦးစီသည် သူတို့ ကြိုက်သလိုလုပ်ဆောင် ရန် လွတ်လပ်ခွင့်ရှိပါသည်။

ထိုလွတ်လပ်မှုသည် လူတစ်ဦးစီအတွက် ကောင်းသော လွတ်လပ်ခြင်းနှင့် အံ့ကိုက်ကျပါသည်။ လူတစ်ဦးသည် တရားဥပဒေဘောင်အတွင်းမှ သူ့အကျိုးအတွက် သူ့စိတ်ကြိုက် လုပ်၍ရသည်ဟု Adam Smith က ဆိုခဲ့ပါသည်။

သူ့အကျိုး၊ သို့မဟုတ် သူ့မိသားစု၊ သူငယ်ချင်း အသိုင်းအဝိုင်းအကျိုးအတွက် လုပ်ရာတွင် လူတစ်ဦးတစ်ယောက်သည် မခန့်မှန်းနိုင်လောက်အောင် များပြားသော လှုပ်ရှားမှုများရှိသည်ကို တွေ့မြင်နားလည်ကာ သူ၏ ပင်ကိုယ်လက္ခဏာ အင်အားများ ကို အခြေအနေမျိုးစုံတွင် ဖော်ပြပြောဆိုနိုင်ပါသည်။

ကောင်းသည့်သဘောဖြစ်စေ၊ မကောင်းသည့်သဘောဖြစ်စေ၊ လူတစ်ဦးစီ၏ လွတ်လပ်ခွင့်သည် လွတ်လပ်သော ဈေးကွက်စီးပွားရေး၏ အခြေခံခွင့်ဖြစ်သည်။

လွတ်လပ်စွာ ထုတ်လုပ်ခွင့်နှင့် သုံးစွဲခွင့်သည် လုပ်အားခွဲဝေခြင်းနှင့် အသက် မွေးဝမ်းကျောင်းပညာနှင့် နေရာဒေသပထဝီကို အထူးပြုသော အခြေအနေများကို ပေါ်ပေါက်စေကာ အလုပ်အကိုင်များနှင့် လက်ရှိအရင်းအနှီး၊ သယံဇာတများကို မျှတခွဲ ဝေပေးရာတွင် ပိုမိုကောင်းမွန်တိုးတက်လာစေပါသည်။

လုပ်အားခွဲဝေခြင်းသည် လွတ်လပ်သော ဈေးကွက်စီးပွားရေးဖြစ်ပေါ်လာစေ သော အချက်အလက်များထဲမှတစ်ခုသာ ဖြစ်သည်။ ၎င်းကို “အသိပညာခွဲဝေခြင်း” က ထပ်မံဖြည့်စွက်ပါသည်။

လူတစ်ဦးတစ်ယောက်စီ၏ လွတ်လပ်ခွင့်တွင် အဓိကကျသော အစိတ်အပိုင်း တစ်ခုမှာ “ကိုယ်ပိုင်အသိပညာကို ကိုယ်လိုအပ်သလို” အသုံးပြုနိုင်ခြင်းပင် ဖြစ် သည်။

ရှုပ်ထွေးသော လူ့အသိုင်းအဝိုင်းထဲတွင် အသိပညာများသည် နေရာဒေသအလိုက်ဖြစ်ပြီး မြောက်များစွာသော နည်းပညာနှင့် ဓလေ့ထုံးစံများတွင် မြုပ်ဝင်နေကာ ပြန့်ကျဲလျက်ရှိပါသည်။

“မှန်ကန်သော” ဆုံးဖြတ်ချက်ချနိုင်ရန်အတွက် မည်သူလူတစ်ဦးတစ်ယောက် (သို့) အုပ်စုတစ်စုကမျှ သက်ဆိုင်သော အချက်အလက်များကို အလုံးစုံသိမြင် နားလည်ခြင်းဟူ၍ မရှိပါ။ လူတိုင်းသည် အမြဲလိုလို အချက်အလက် အစိတ်အပိုင်းတစ်ချို့ကို မသိ၊ နားမလည်သည်မှာ သဘာဝပင်ဖြစ်သည်။

ဈေးကွက်စီးပွားရေး၏ထူးချွန်မှုမှာ လူများ၏ဤသို့တစ်ပိုင်းတစ်စသောရှိသော အသိပညာကို နိစ္စစုစုအလုပ်များဖြစ်သော ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် သုံးစွဲခြင်းများတွင် လွတ်လပ်စွာ သုံးနိုင်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ဤသို့ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းသာရှိသော အသိပညာကို သုံးထားသည့် လူတစ်ဦးချင်းစီ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များသည် မရေတွက်နိုင်လောက်အောင် များပြားကာ ဥပဒေဘောင်အတွင်းမှ ဈေးကွက်ယန္တရား၏ အချက်ပြမှုကြောင့်အချင်းချင်းဆက်သွယ် ချိတ်ဆက်မှုများဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။

ဗဟိုမှ ချုပ်ကိုင်ထားခြင်းမရှိသော စနစ်ယန္တရားကသာလျှင် လက်ရှိ အသိပညာများကို ချိတ်ဆက်ပြီး အသိပညာအသစ်များ မွေးထုတ်ပေးနိုင်ကာ၊ ခက်ခဲရှုပ်ထွေးသော လူ့အသိုင်းအဝိုင်းတွင်ရှိသော သန်းချီလူသားများ၏ လိုအပ်ချက်နှင့် လိုချင်ခြင်းများကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ပါသည်။

ဗဟိုက ချုပ်ကိုင်သော စီးပွားရေးစနစ် (သို့) ပေါင်းစပ်ထားသော စီးပွားရေးစနစ်များနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ချုပ်ကိုင်သော စီးပွားရေးစနစ်များတွင် အစိုးရမှ ပုဂ္ဂလိကပစ္စည်းနှင့် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် သုံးစွဲခြင်းများကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်းဖြင့် လူတစ်ဦးတစ်ယောက်၏ “ကိုယ်ပိုင်အသိပညာကို လိုအပ်သလို အသုံးချခြင်း” နှင့် “ကိုယ့်အကျိုးအတွက် ကိုယ်စိတ်ကြိုက်လုပ်ခြင်း” များကို တားဆီးပါသည်။

အစိုးရ “စီမံကိန်း” အရ အရင်းအနှီး၊ သယံဇာတများကို ခွဲဝေခြင်း (resource allocation) သည်ဒေသအလိုက် လှုပ်ရှားသောဈေးကွက် အရောင်းအဝယ်လောက် သွက်သွက်လက်လက် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း မရှိဘဲ ပို၍ ညံ့ဖျင်းပါသည်။

အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ဗဟိုက ချုပ်ကိုင်ထားသောအာဏာသည် လွန်စွာရှုပ်ထွေးသောလူ့ဘဝတွင် အကျိုးသက်ရောက်အောင် ဆုံးဖြတ်နိုင်မည့် အသိပညာ၊ ထိန်းကွပ်မှုတို့ကို ပြည့်စုံအောင် သိရှိနားလည်မှုများရရှိရန်ခက်ခဲသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာအကျိုးအမြတ်များကို လူတိုင်း (အဓိကအားဖြင့် ပို၍ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသော လူတန်းစားများ)ကို ပေးနိုင်ရန်အတွက် လူတစ်ဦးတစ်ယောက်စီ၏ လွတ်လပ်ခွင့်သည် မဖြစ်မနေ လိုအပ်ပါသည်။

အစိုးရ၏ လက်လွတ်စပယ်နှင့် ဖျက်လိုဖျက်ဆီးရှိသော စီးပွားရေးချိန်ဆချက် လုပ်ရပ်များထက် ဤသို့ လွတ်လပ်ခြင်းက ပိုသာကြောင်း သမိုင်းကရော၊ သီအိုရီကရော ပြခဲ့ပြီ ဖြစ်သည်။

ဤအကြောင်းပြချက်တစ်ခုတည်းကြောင့် classical လစ်ဘရယ်ဝါဒသည် လွတ်လပ်ခွင့်အဘော်ကို ဆောင်ခဲ့ခြင်းမဟုတ်ပါ။ စင်စစ်တွင် မည်သည့်လစ်ဘရယ်ဝါဒဖြစ်ပါစေ “ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ” တစ်ခုတည်းအပေါ်တွင် အခြေပြုအားကိုးပါက ယင်းသည် ညံ့ဖျင်းရုံသာမကဘဲ ယင်းဝါဒဘက်မှ ခုခံကာကွယ်ပြောဆို၍ မဖြစ်နိုင်ပါ။

လူတစ်ဦးတစ်ယောက်စီ၏ လွတ်လပ်ခွင့်သည် ပစ္စည်းဥစ္စာ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကြွယ်ဝအောင် ဖန်တီးသည်သာ မဟုတ်ပေ။ ယေဘုယျအားဖြင့်ဆိုလျှင် လူ့ဘဝ၊ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ရှုထောင့်မျိုးစုံတွင် လွတ်လွတ်လပ်လပ် ပြောရေးဆိုခွင့်ပင်ဖြစ်သည်။ "Open Society" သို့ “ပွင့်လင်းသော လူ့အဖွဲ့အစည်း” ဆိုသည့်အယူအဆသည်သာလျှင် အနှစ်သာရ ဖြစ်သည်။

အစိုးရက စွက်ဖက်ပါက ဤလွတ်လပ်ခွင့်သည် ကျဉ်းကျဉ်းကျပ်ကျပ်ရှိကာ “ပွင့်လင်းမှု” များကို အကြီးအကျယ် ထိခိုက်ပျက်စီးစေပါသည်။ ဤမှစ၍ “လျှို့ဝှက်သော လူ့အဖွဲ့အစည်း” အဆင့်သို့ ရောက်သွားတတ်ကာ “ကျေးပိုင်ကျွန်ပိုင်စနစ်သွားရာလမ်း” ဟု လစ်ဘရယ်ဝါဒပညာရှင် တစ်ဦးက ဆိုခဲ့ပါသည်။

ပြန်၍ ဆိုရမည်ဆိုလျှင် classical လစ်ဘရယ်ဝါဒ၏ စံဗဟိုအချက်သည် လူတစ်ဦးစီ၏ လွတ်လပ်ခွင့်သည် တစ်ဦးချင်းလွတ်လပ်ခွင့်အဖြစ်မျှသာမကဘဲ လူ့အသိုင်းအဝိုင်း၏ ပစ္စည်းဥစ္စာ၊ ရုပ်ဝတ္ထုလိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန် အထိရောက်ဆုံးစနစ်ဖြစ်သည်ဆိုသော ယုံကြည်မှုပင်ဖြစ်သည်။

တစ်မျိုးတမည်ပြောရမည်ဆိုလျှင် ခိုင်မာနေပြီးသော လစ်ဘရယ်ဝါဒသည် လူများ၏ ပင်ကိုယ်လက္ခဏာကို ထုတ်ဖော်ပေးသည့်အရာပင် ဖြစ်သည်။

ဤသို့လွတ်လပ်ခွင့်သာမက လိုအပ်ချက်များကိုလည်း ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ခြင်းကို David Hume ၏အဆိုအရ “လူထုအတွက်အသုံးဝင်ခြင်း” နှင့် ကိုက်ညီပါသည်။ လွတ်လပ်စွာရွေးချယ်ခွင့်ကို အသုံးပြု၍ တစ်ဦးချင်းသို့မဟုတ် လူ့အသိုင်းအဝိုင်းများအတွက် ဖြည့်ဆည်းနိုင်မှုကြောင့် လစ်ဘရယ်ဝါဒသည် လက်တွေ့အသုံးဝင်ကြောင်း ပြသပါသည်။

ဤစနစ်သည် ရေရှည်တွင် အခြားလူမှုရေး ညှိနှိုင်းချိတ်ဆက်သော စနစ်များထက် လူပေါင်းမရေတွက်နိုင်အောင်များစွာ၊ လူ့အသိုင်းအဝိုင်းများ များစွာနှင့် လူသားများ၏ ယဉ်ကျေးတိုးတက်မှုအတွက် ပို၍ အသုံးဝင်စေခဲ့ပါသည်။

လွတ်လပ်မှုနှင့် စနစ်တကျရှိမှု

လစ်ဘရယ်ဝါဒသည် တစ်ဘက်စွန်းရောက်လွန်းသော၊ တစ်ကိုယ်ကောင်းဆန်သည့် ကိုယ်ပိုင်ပုဂ္ဂလိကအရေးကိုသာ အလေးပေးသောတရားဟောသည်ဟု မကြာခဏ စွတ်စွဲဝေဖန်ခံရတတ်ပါသည်။ ဤစွတ်စွဲမှုသည် classical လစ်ဘရယ်ဝါဒအရဆိုလျှင် လုံးဝ မမှန်ကန်ပါ။

လစ်ဘရယ်ဝါဒဂုရုကြီးများသည် လူတစ်ဦးကို ဝန်းရံ၍ ပျိုးထောင်လေ့ကျင့်ပေးသော မိသားစုများ၊ ကိုးကွယ်ရာဘာသာများ၊ လူထုအသိုင်းအဝိုင်းများ၏ ရိုးရာ၊ လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်နှင့် ကိုယ်ကျင့်တရားများကို အလွန်တရာ လေးစားပါသည်။

Adam Smith ၏နိုင်ငံများ၏နေဥစ္စာ (Wealth of Nations) နှင့် Hume

၏လူ့သဘာဝကျမ်း (Treatise of Human Nature) စာအုပ်များတွင် လူများအချင်းချင်း စစ်ပွဲဆင်သည်ကို ဖော်ပြထားပါ။

ထိုဂုရုများက အများပြည်သူလူထုသည် စာချုပ်ချုပ်ဆိုသဘောတူညီခြင်းနှင့် အလဲအလှယ်ပြုခြင်းဖြင့်သာလျှင် မရှင်သန်နိုင်ကြောင်း လက်ခံသည်။

အလဲအလှယ်ပြုခြင်းနှင့် စာချုပ်ချုပ်ဆိုသဘောတူညီခြင်းကို ထိန်းသိမ်း တည်တံ့စေသည်မှာ “အောက်ခြေမှ အပေါ်သို့” ဟုဆိုသော (သို့မဟုတ်) သဘာဝနှင့် သမိုင်းကြောင်းအလိုကြောင့် “ကြီးထွား” လာသော လူမှုရေးပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၏ ပုံပိုးမှုကြောင့်ဖြစ်သည်။ ဤသို့ဆောင်ရွက်ခြင်းသည်များစွာသော “သဘာဝလူစု” များဖြစ်သော မိသားစု၊ သာယာရေးကျောင်း၊ အရပ်ဒေသတစ်ခုစီမှ လူထုနှင့် ပြည်သူနှင့် အစိုးရကြား ရှိသော စေတနာ့ဝန်ထမ်းအဖွဲ့အစည်းများမှ ပေါ်ပေါက်လာတတ်ပါသည်။

ထိုသို့ ပြည်သူလူထုအဖွဲ့အစည်းအတော်များများသည် ပါရဂူတစ်ဦး၏ စကားကို သုံးရမည်ဆိုလျှင် “ရောင်းလိုအားနှင့် ဝယ်လိုအားထက် ကျော်လွန်သောနေရာ” တွင်ရှိကာ လွတ်လပ်မှုနှင့် စနစ်တကျရှိခြင်းကို ဆက်စပ်ပေးသော အလွန်အရေးပါသည့် ဆက်သွယ်မှုတံတား ဖြစ်ပါသည်။

ပြည်သူလူထုအဖွဲ့အစည်းများ၏ စည်းစနစ်သာမရှိပါက “လွတ်လပ်မှု” သည် တည်တံ့ခိုင်မြဲမှုအလွန်နည်းပါးသော မင်းမဲ့စရိုက်သို့ရောက်သွားတတ်ပြီး ဤသည်မျှတဖန် လွတ်လပ်မှုကို ဆုံးရှုံးစေသော၊ ဖိနှိပ်ညှဉ်းပန်းသော တုံ့ပြန်ချက်ကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။

ပြည်သူလူထုအဖွဲ့အစည်း၏ သာမန်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် ပြဌာန်းထားသော ဥပဒေများ ပူးပေါင်းခြင်းသည် အနည်းဆုံးလိုအပ်သောစနစ်တကျရှိမှုနှင့် တည်ငြိမ်မှုကို ပေးဆောင်သည်။ ယင်းတို့သည် လူတစ်ယောက်စီ၏ လွတ်လပ်ရေးကို တဖြည်းဖြည်း တိုးချဲ့ရန်နှင့် ရေရှည်တည်တံ့စေရန် လိုအပ်သည့်အချက်များပင် ဖြစ်သည်။

လစ်ဘရယ်ဝါဒဂုရုတစ်ယောက်ဖြစ်သော Hayek က အောက်ပါအတိုင်း ဆိုခဲ့သည်။

“အသားကျနေပြီဖြစ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၊ ဓလေ့များနှင့် အလေ့အထများကို အမှန်တကယ်ကြည့်ညှိခြင်းမရှိပါက လွတ်လပ်သောလူ့ဘောင် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုကို အောင်မြင်အောင်ထူထောင်နိုင်ခြင်း၊ လွတ်လပ်ခွင့်ကို အမှန်တကယ်ယုံကြည်ခြင်း မရှိနိုင်ပါ။ မရှိခဲ့ပါ။ ကြည့်ရင်ဖြင့် ဝိရောဓိဖြစ်ပေမယ့် အောင်မြင်သော၊ လွတ်လပ်သော လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းတွေဟာ ရိုးရာကို လက်ခံလေ့ကျင့်သော လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းတွေ အမြဲတမ်းနီးပါးဖြစ်တယ်ဆိုတာ မှန်နိုင်စရာရှိပါတယ်။”

လွတ်လပ်ရေးနှင့် စနစ်တကျရှိခြင်းသည် ဤသို့ ဖြတ်တောက်၍ မရအောင် နှောင်ဖွဲ့ငြိတွယ်နေခြင်းသည် ရုရှားနှင့် အခြားနိုင်ငံများဖြတ်သန်းနေရသော အကူးအပြောင်းလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် “လူမှုဗေဒ” အရ မီးမောင်းထိုးပြပါသည်။

အနောက်ပိုင်းတိုင်းနိုင်ငံများ၏ စီးပွားရေးလွတ်လပ်မှုသည် ပြည်သူလူထုအဖွဲ့အစည်းများ၏ အာဟာရဓါတ်ပေး ပျိုးထောင်ထားသော အခြေအနေမရှိလျှင် မပေါ်ထွန်း၊ မဖြစ်မြောက်လာနိုင်ကြောင်း ပြသပါသည်။

ရုရှားမှာမူ ဆန့်ကျင်ဘက်အခြေအနေတွင်ရှိသည်။ ၁၉၁၇ မတိုင်မီတွင် ပြည်သူလူထု အဖွဲ့အစည်းအနည်းငယ်သာရှိပြီးယင်းတို့သည် အကြွင်းမဲ့အာဏာရှင်စနစ်အောက်တွင် ပျောက်ဆုံးသွားကြသည်။

တစ်ထောင့်ကိုးရာကိုးဆယ် (၁၉၉၀) နှစ်စုများတွင် အကူးအပြောင်းလုပ်ငန်းစဉ်ခေတ်သို့ ရောက်ရှိချိန်တွင် ရုရှား၏ အခြေခံအုတ်မြစ်သည် အားနည်းကာ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ထားသော ပြည်သူလူထုအဖွဲ့အစည်းများ၏ ပံ့ပိုးမှုလည်း မရှိခဲ့ပါ။

ရေရှည်အောင်မြင်မှုရသော စီးပွားရေး အကူးအပြောင်းလုပ်ငန်းစဉ်များ (တစ်နိုင်ငံလုံးကိုလေ့လာသော ကျယ်ပြန့်သည့်စီးပွားရေးတည်ငြိမ်ခြင်း၊ သုံးစွဲသူတစ်ဦးစီနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတစ်ခုစီကို လေ့လာသော စီးပွားရေးလွတ်လပ်ခြင်းနှင့် ခိုင်မြဲနေသော အဖွဲ့အစည်းများ ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်း)၊ နိုင်ငံရေး ဒီမိုကရေစီရရှိခြင်းနှင့် လူတစ်ဦးစီ၏ လွတ်လပ်မှုများသည် ပြည်သူလူထုအဖွဲ့အစည်းများ ပေါ်ပေါက်ကာ တစ်ဖြည်းဖြည်းအခြေကျမှသာ ရရှိမည်ဖြစ်သည်။

ပြည်သူလူထုအဖွဲ့အစည်းဟုဆိုရာတွင် လိုအပ်သည်များမှာ ခိုင်မာသော လူလတ်တန်းစား၊ အရင်းရှင်လူလတ်တန်းစား၏ အလုပ်ကြိုးစားသော၊ တာဝန်သိသော ကျင့်ဝတ်၊ ဥပဒေနှင့် ပစ္စည်းဥစ္စာကို လေးစားခြင်း၊ စီးပွားရေးဆက်ဆံမှုများတွင် အစဉ်အလာအရ ယုံကြည်မှုနှင့် နာမည်ကောင်းရခြင်းကို ဂရုပြုလုပ်ဆောင်လိုက်နာခြင်း၊ စေတနာ့ဝန်ထမ်းအဖွဲ့အစည်းမျိုးစုံ၊ ဗဟိုအစိုးရမှ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် အာဏာကို ပြောင်းလွှဲပေးခြင်းတို့ ပါဝင်ပါသည်။

အကူးပြောင်းလုပ်ငန်းစဉ် လမ်းမပေါ်ရောက်ရှိနေသော နိုင်ငံတိုင်းတွင် မူဝါဒပေါ်လစီနှင့် သဘာဝအရပေါ်လာသော အဖွဲ့အစည်းများသည် တစ်ဦးပေါ်တစ်ဦးမှီခိုရသည့်အခြေအနေမှ ရုန်းထွက်၍ မရပါ။ သူတို့နှစ်ဦး၏ ကံကြမ္မာသည် ခွဲခြား၍ မရနိုင်လောက်အောင် ဆက်စပ်နေသည်ကို လျစ်လျူရှုခြင်းသည် မိုက်မဲခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

ဓိတ်ဓါတ်ရေးရာ ယူဆချက်များ

အဓိကအားဖြင့် လစ်ဘရယ်ဝါဒ၏ “စီးပွားရေး” အဓိတ်အပိုင်းသည် အထူးသဖြင့် ရှေးဟောင်း ဂန္ထဝင် စီးပွားရေး၏ homo economicus (စီးပွားရေးလူသား) သီအိုရီပေါ်တွင် လွန်ကဲစွာမှီခိုသည်ဟူ၍ အစွပ်စွဲခံရပါသည်။

ဆင်ခြင်တုံတရားကို အခြေခံသော စီးပွားရေးလူသားပုံစံတွင် လူသားများသည် အခြေအနေတစ်ခုတွင် မှန်ကန်သော၊ သင့်မြတ်သော ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ချမှတ်မည်။ ထို့အပြင် ထိုလူသားများသည် သက်ဆိုင်သောအချက်များကို ခြွင်းချက်မရှိ သိနားလည်ကာ အံ့ကိုက်ဖြစ်အောင်အကြောင်းအရာအားလုံးကို ပြည့်စုံစွာသုံးသပ်ဆင်ခြင်နိုင်သော စွမ်းရည်လည်း ရှိသည်။

ယင်းသို့ ဆင်ခြင်တုံတရားပြည့်စုံသော အခြေအနေတွင် ပစ္စည်းနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများကို ယှဉ်ပြိုင်ရယူရာတွင် အားလုံးသည် ချိန်ကိုက်ညီသောအကောင်းဆုံး အခြေအနေဖြစ်ကာ အမှားအယွင်းမရှိပေ။

ဤအခြေအနေတွင် ဈေးကွက်များသည် ဟန်ချက်ညီသော ဈေးနှုန်းဖြင့်

ရပ်တည်၍ စာရင်းရှင်းသည်။ အာဏာသည်လည်း တစ်ဦးတည်း၏ လက်ထဲတွင်ရှိ မနေ၊ ထို့အပြင် ပစ္စည်းများ၊ သယံဇာတများကို အပြည့်အစုံ အသုံးချ၍ ရကာ ထိထိ ရောက်ရောက်လည်း ခွဲဝေပေးနိုင်သည်။

ပြောရလျှင် စီးပွားရေးလူသားပုံစံသည် ပြင်သစ်နိုင်ငံ၏ အသိအမြင်ကြွယ်ဝ သော ဉာဏ်အလင်းရသောခေတ်မှ homo faber ၏ရလဒ် ဖြစ်သည်။ Homo faber ဆိုသည်မှာ “ဆင်ခြင်တရားပြည့်စုံသော” လူသားများ၏ သူတို့၏ပတ်ဝန်းကျင်ကို နားလည်ကာ ချုပ်ထိန်းနိုင်သောစွမ်းရည်၊ သို့မဟုတ် သူတို့၏ လူမှုရေးစီစဉ်များကို လိုချင်သလို ကြံစည်နိုင်သည့် စွမ်းရည်အပေါ်တွင် ယုံကြည်စိတ်ချသည့်သဘောဖြစ် သည်။

ဤသို့ ရှေးကျလွန်းသော အတွေးအခေါ်များသည် လစ်ဘရယ်ဝါဒတွင် စွန်း ထင်းဝင်ရောက်မှုများ ရှိပါသည်။

Classical လစ်ဘရယ်ဝါဒသည် ဤအချက်တွင်လည်း သိသိသာသာကွဲ ပြားသည်။ Scotland ၏အသိအမြင်ကြွယ်ဝသော၊ ဉာဏ်အလင်းရသောခေတ်၏ အမွေအနှစ်မှာ ရှုပ်ထွေးသော လူ့သိုက်ဝန်းမှ လူသားများ၏ ဆန်းစစ်ဝေဖန်သော ဆင်ခြင်တုံတရား ပြည့်စုံစွာရှိခြင်းကို သံသယရှိသောအမြင်ဖြင့် ကြည့်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

Smith နှင့် Hume သည် လူသားတစ်ဦးကို ဆင်ခြင်တုံတရားထက် စိတ်ထက် သန်ပြင်းပြမှုက ပိုမိုစိုးမိုးသည်ဟု ယူဆသည်။ လူသားများသည် ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာတွင် မှားယွင်းနိုင်သည်။ ဆီလျော်သက်ဆိုင်သော အချက်အလက်များကို အပြည့်အစုံ အံ့ကိုက်နားလည်ခြင်း မရှိသည်ဆိုသည်ကိုလည်း သိသည်။

“ကျွန်တော်တို့ရဲ့ နှေးကွေးကာ မသေချာသော စိစစ်ချက်များသည် ဆင်ခြင်တုံ တရား” (Smith ၏အဆို) သို့မဟုတ် “လူသားများ၏ ကျဉ်းမြောင်းသော နားလည်မှု” (Hume ၏အဆို)များအရဆိုလျှင် ဈေးကွက်များသည် “ပြီးပြည့်စုံခြင်း” Perfect ဖြစ်ခြင်းမှ အလွန်ဝေးကွာပါသည်။

ဈေးကွက်များ၏ တာရှည်ခံသော ကောင်းကျိုးမှာ လူသားများကို ရည်မှန်းချက် ပြည့်စေသော နည်းလမ်းများသို့ရောက်စေရန် ကြိုးပမ်းရင်းဖြင့် “ဆင်ခြင်တုံတရား”

ပို၍ ပြည့်ဝလာအောင် တွန်းပို့ပေးနိုင်သော လမ်းကြောင်းဘောင်တစ်ခုကို ချပေးခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ဆင်ခြင်တုံတရားနှင့်အတူ လက်ရှိအရင်းအနှီး၊ လုပ်အားကို အသုံးပြုတတ်ခြင်း နှင့် အခွင့်အလမ်းသစ်များကို ယူခြင်းစသည့် စွမ်းရည်များသည် အခြေအနေက တွန်းပို့ ပေးခြင်းဖြင့် တစ်ဖြည်းဖြည်း တိုးတက်လာခြင်း ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ခိုင်မြဲနေသော၊ လက်ခံပြီးသော လစ်ဘရယ်ဝါဒသည် လူ့သဘာဝ ကို လက်တွေ့ကျကျ သုံးသပ်ချက်ခြင်းဖြစ်သောကြောင့် စီးပွားရေးလူသားပုံစံနှင့် ကမ္ဘာ များစွာ ကွာခြားပါသည်။

ဤဝါဒက ဈေးကွက်စီးပွားရေးကို အားပေးသည်မှာ ပြီးပြည့်စုံသည့်ဈေးကွက် နှင့် ဆင်ခြင်တုံတရား တရားပြည့်ဝသော လူသားများအပေါ်တွင် မမူတည်ပါ။

လစ်ဘရယ်ဝါဒသည် မှားယွင်းတတ်သော၊ ပြောင်းလဲလွယ်သော လူသားများ သည် လက်တွေ့ကျသော အခြေအနေများတွင် ထုံထိုင်းသော၊ ပညာဗဟုသုတနည်း သော၊ အသုံးအဖြုန်းကြီးသော ၎င်းတို့၏ အစိုးရများထက် ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာတွင် ပို၍ တော်သည်ဟု ယုံကြည်သည်။

လစ်ဘရယ်ဝါဒသည် “လူကောင်း” များပေါ်တွင် မှီခိုသောစနစ်မဟုတ်ဘဲ “မကောင်းသောလူများက ထိခိုက်နစ်နာမှုအနည်းဆုံး” လုပ်နိုင်သောစနစ်သာ ဖြစ်သည် ဟု လစ်ဘရယ်ဂုရု Hayek က ဆိုခဲ့ပါသည်။

အထက်ပါအပြောကြားချက်များ၊ အဆိုများကိုကြည့်လျှင် လစ်ဘရယ်ဝါဒ၏ ဈေးကွက်စီးပွားရေးကို ထောက်ခံမှုသည် ရှုပ်ထွေးသော ကမ္ဘာကြီးနှင့် လိုက်လျောညီ ထွေသော ယူဆချက်များဖြင့် လက်တွေ့ကျပါသည်။

လက်တွေ့မကျသော၊ အလွန်တရာ အမြင်ကျဉ်းသော စိတ်ကူးစိတ်သန်းများမှ ဝေးဝေးနေသော လစ်ဘရယ်ဝါဒသည် အများပြည်သူ လူထုမူဝါဒ လိုအပ်ချက်များနှင့် အလွန်ဆီလျော်ပါသည်။

စီးပွားရေးဘောင်

အရောင်းအဝယ်လုပ်ရာတွင် ဈေးဆစ်၊ ဈေးညှိခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်နိုင်သော လူမှုရေးဆက်ဆံခြင်းများ ပါဝင်သောနည်းလမ်းကို Market Exchange ဟုခေါ်ပါသည်။ ဤ Market exchange ၏ “စီးပွားရေးကဏ္ဍ” ကမ္ဘာပေါ်တွင် လူတစ်ဦးစီ၏ လွတ်လပ်ခွင့်ဆိုသည်မှာ ပစ္စည်းဥစ္စာ၊ အိမ်ရာ၊ အလုပ်အကိုင်၊ သွားရေးလာရေးနှင့် အဖွဲ့အစည်းများတွင် ပါဝင်ပတ်သက်ခွင့်၊ သဘောတူစာချုပ်ချုပ်ခွင့်နှင့် ကုန်သွယ်နိုင်ခွင့် စသည်တို့ကို လွတ်လပ်စွာ လုပ်နိုင်ခွင့်ပင် ဖြစ်သည်။

ဤအခြေခံစီးပွားရေး လွတ်လပ်ခွင့်များကို သုံးသပ်သူများစွာက အလေးမပေးဘဲ နှိမ်ချတတ်ပြီး နိုင်ငံရေးနှင့် နိုင်ငံသားနှင့်ဆိုင်သော လွတ်လပ်ခွင့်များကို ပိုအသားပေးခြင်းများလည်း ရှိပါသည်။ ထိုလွတ်လပ်ခွင့်များမှာ ဥပမာအားဖြင့် လွတ်လပ်စွာ ပြောရေးဆိုခွင့်နှင့် တွေးခေါ်မှု၊ တစ်ဖက်သတ် အဖမ်းဆီးခံရမှုနှင့် နှိပ်စက်ခံရမှုမှ လွတ်လပ်ခြင်းနှင့် နိုင်ငံရေးတွင် လွတ်လပ်စွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့်တို့ဖြစ်သည်။

အခြားဆိုရှယ်လစ်နှင့် ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်များနည်းတူပင် Joseph Schumpeter ဆိုသော ဂူရုသည် ဤ“နိုင်ငံရေး” လွတ်လပ်ခွင့်သည် မရှိမဖြစ်သည့်အရာဖြစ်သော်လည်း “စီးပွားရေး” လွတ်လပ်ခွင့်မှာမူ အဓိကကျသောအရာမဟုတ်ဟု ယူဆသည်။ ထိုအယူအဆသည် ပုဂ္ဂလိကပစ္စည်းဥစ္စာနှင့် လွတ်လပ်စွာ ကုန်သွယ်ခွင့်၊ သဘောတူစာချုပ်ချုပ်ခွင့်များကို အစိုးရက ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်းကို တရားဝင်ဖြစ်အောင် ပံ့ပိုးသလို ဖြစ်စေပါသည်။

ယင်းဆိုရှယ်လစ်နှင့် ဆိုရှယ်လစ်ဒီမိုကရက်အယူအဆကို လက်ခံပြီးသော ခိုင်မာနေသော လစ်ဘရယ်ဝါဒက လုံးဝလက်မခံပါ။ ပထမဦးစွာ စီးပွားရေး လွတ်လပ်ခွင့်များကို မကာကွယ်နိုင်ပါက နိုင်ငံရေးနှင့် နိုင်ငံသားလွတ်လပ်ခွင့်များကို ရေရှည်တွင် မည်သို့ ထိထိရောက်ရောက်ကာကွယ်ပေး၍ ရနိုင်မည် ဆိုသည့်အချက်မှာ စဉ်းစားရန်ခက်ခဲသည်ကိုတွေ့ရမည် ဖြစ်သည်။

ဒုတိယအချက်မှာ စီးပွားရေး လွတ်လပ်ခွင့်များသည် နိုင်ငံရေးလွတ်လပ်ခွင့်

များနည်းတူ အရေးပါသည်။ သဘာဝ မကျသော၊ လက်တွေ့ဘဝနှင့်ကင်းကွာသော ကမ္ဘာတွင်နေပြီး “ပညာရေး” နှင့် “ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ” ဟူသောအမည်ဖြင့် ယခုခေတ်တွင် ပြည်သူလူထု၏ ထောက်ပံ့ငွေ မျိုးစုံကိုရသော အတွေးအခေါ်ပညာရှင်များ အတွက် လူသားနှင့် နိုင်ငံရေးပိုင်ခွင့်များအပိုင်းကိုသာကျလောက်အောင် ပြောကာ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် စီးပွားရေးလွတ်လပ်ခွင့်များကို အပုတ်ချသည်မှာ လွယ်ကူပါသည်။

ထိုသို့သော အတွေးအခေါ်ပညာရှင်များသည် ပြည်သူလူထုအများစုသည် နိစ္စဓူဝတွင် “စီးပွားရေး” လုပ်ငန်းများဖြစ်သော ရောင်းခြင်း၊ ဝယ်ခြင်း၊ ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် သုံးစွဲခြင်းစသည့် သူတို့၏ ပစ္စည်းဥစ္စာများကို အသုံးပြုရသည့်ကိစ္စများတွင် အလုပ်များ နေသည်ကို ဂရုမထားပါ။

အလွန်တရာမှ နည်းပါးသော အချိန်အပိုင်းကလေးတွင်သာ လူသားများသည် နိုင်ငံရေး (သို့မဟုတ်) နိုင်ငံသားအရေးလုပ်ငန်းကို လုပ်ကြပါသည်။

ဤသည်မှာ အရေးမကြီး မဟုတ်ပါ။ အရေးကြီးပါသည်။ သို့သော် အဓိကကျသောအချက်မှာ စီးပွားရေးလွတ်လပ်ခွင့်များသည် လူတစ်ဦး၏ လွတ်လပ်ခွင့်ကိုပြုကာ အခြေခံကျသော၊ အဓိကအရေးပါသော လွတ်လပ်ခွင့်ပင် ဖြစ်သည်။ စီးပွားရေး လွတ်လပ်ခွင့် မရှိပါက လူတစ်ဦးစီ၏ လွတ်လပ်ခွင့်ဆိုသည်မှာ အဆဲမပါ။ အခွဲသက်သက်သာ ဖြစ်ပေမည်။

ရုရှားနှင့်အတူ ၎င်းကဲ့သို့ အကူးအပြောင်း လုပ်ငန်းစဉ်တွင်ရောက်နေသော နိုင်ငံများသည် သူတို့၏ စီးပွားရေးနှင့် နိုင်ငံရေးလွတ်လပ်ခွင့်များကို ကွန်မြူနစ်ဝါဒက လုံးဝကန်ထုတ်ခံခဲ့ရသည်။ ၎င်းတို့သည် ယခုအချိန်တွင် စေတနာကောင်းဖြင့် ပြောသည်ဆိုသော အနောက်နိုင်ငံများက ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်များ၏ နိုင်ငံရေး လွတ်လပ်ခွင့်ကို စီးပွားရေးလွတ်လပ်ခွင့်ထက် အလေးပေးပါဆိုသော အကြံပေးချက်ကို လျစ်လျူရှုသင့်ပါသည်။

ထပ်မံ၍ပြောရမည်ဆိုလျှင် စီးပွားရေးလွတ်လပ်ခွင့်သည် နိုင်ငံရေးလွတ်လပ်ခွင့် နီးပါး အရေးကြီးပါသည်။

အလိုအလျောက်စနစ်တကျဖြစ်လာခြင်းနှင့်ဥပဒေ

ဈေးကွက်စီးပွားရေးဟူသည်မှာ ထုတ်လုပ်သူများနှင့် သုံးစွဲသူများသည် ၎င်းတို့၏ ပစ္စည်းဥစ္စာများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုကို အလဲအလှယ်၊ အရောင်းအဝယ်လုပ်ရာ တွင် ပေါက်ဈေးနှုန်းနှင့် လိုလိုလားလားရယူထားသော စာချုပ်၊ သဘောတူညီမှုများအရ ၎င်းတို့၏ ပစ္စည်းများကို ခွဲခြမ်းလဲလှယ်သုံးစွဲနိုင်ခြင်းဖြင့် ပြေလည်စေရန် စေ့စပ်ပေးခြင်း ဖြစ်သည်။

ဈေးကွက်စနစ်တကျရှိခြင်းသည် လူသန်းပေါင်းများစွာ အပြန်အလှန် အကျိုးတုံ့ပြန်မှုမှ ပေါက်ဖွားသည်။ ဤအပြန်အလှန်အကျိုးတုံ့ပြန်မှုသည် ဗဟိုအစိုးရ ၏ စီမံကိန်း သို့မဟုတ် တမင်သက်သက်သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ခြင်း မရှိဘဲ ဖြစ်ပေါ်လာ ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤသည်ကို Hayek က “အလိုအလျောက်” သို့မဟုတ် ပြင်ဆင်မှုမရှိဘဲ ဖြစ်ပေါ်လာသော စနစ်တကျရှိခြင်းဟုဆိုသည်။

Adam Smith ၏ ကျော်ကြားသော “မမြင်ရသည့်လက်” ဝါဒသည်လည်း ဤ“အလိုအလျောက်”ဟူသော လက္ခဏာကို ပြဆိုပါသည်။ မမြင်ရသောလက်၏ အဆိုမှာ လူသားများ၏ ဆက်ဆံရေး၊ လုပ်ကိုင်ရေးသည် သူတို့၏ မိသားစုများ၊ ထို့အပြင် ဖြစ်နိုင်လျှင် သူငယ်ချင်းများ၊ ရင်းနှီးသော အသိအကျွမ်းများ၏အကျိုးများနှင့် သူတို့ကိုယ်ကျိုးအပေါ် အခြေခံ၍ ဖြစ်ပေါ်လာမှုများသည်။ ထိုသို့လုပ်ကိုင်ဆက်ဆံရာ မှ မထင်မှတ်ဘဲ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာကောင်းကျိုးများနှင့် ပြည်သူလူထု၏အကျိုးများ ထွက်ပေါ်လာသည်။

ထို့ကြောင့် ဈေးအလဲအလှယ်မှ ပေါ်ပေါက်လာသော လုပ်ရပ်သည် ကြိုတင် ပြင်ဆင်မထားဘဲ ဗဟိုအစိုးရ၏ ချုပ်ကိုင်ခြင်းမပါ။ ကြီးမားကျယ်ပြန့်၍ အစိတ်အပိုင်း များစွာပါဝင်သောစနစ်တစ်ခု ဖြစ်သည်မှာ လူသားများ၏ အချင်းချင်း ယှဉ်ပြိုင်ခြင်းနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းကြောင့်ပင် ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ လူတစ်ဦးတစ်ယောက်စီသည် စာချုပ်ချုပ်ခြင်း၊ သဘောတူညီမှုများ ရယူခြင်းနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ အပြန်အလှန် လုပ်ပေးခြင်းဖြင့် အရင်းအနှီးများကို ခွဲဝေကာ “ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်” ကြသည်။

ခိုင်မာနေပြီးသော လစ်ဘရယ်ဝါဒကို ယုံကြည်သူများသည် အထက်ဖော်ပြပါ အဆိုကို အစွန်းမရောက်အောင် သတိထားကြပါသည်။

လူတစ်ဦးတစ်ယောက်စီ၏ အကျိုးစီးပွားနှင့် ပြည်သူလူထု၏ အကျိုးစီးပွားဆို သည်မှာ မွေးရာပါ။ ပင်ကိုယ်သဘောအရ သဟဇာတဖြစ်ပါ။ အလိုအလျောက် စနစ် တကျရှိခြင်းသည်လည်း သူ့အလိုလို“အော်တိုမစ်တစ်” ထိန်းသိမ်းခြင်းမရှိပါ။ ထို့အတူ “မမြင်ရသောလက်”သည်လည်း နေရာတကာ မသက်ရောက်ပါ။ ဩဇာမပြည့်လျှမ်းပါ။ အလွန်စနစ်တကျရှိသော စီးပွားရေးဆိုသည်မှာ လေဟာနယ်တွင် ရပ်တည်နေခြင်း မဟုတ်ဘဲ စည်းကမ်းဘောင်များသည် အလွန်အရေးပါကာ သူတို့အပေါ်တွင် မှီခိုပါ သည်။ ဤနည်းဖြင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးသည် ဤဆွေးနွေးမှုအတွင်း ပါဝင်လာသည်။

ခိုင်မာနေပြီးဖြစ်သော လစ်ဘရယ်ဝါဒသည် လူတစ်ဦးတစ်ယောက်စီ၏ အကျိုးစီးပွားနှင့် အဖွဲ့အစည်းများ၏ အကျိုးစီးပွားသည် ပဋိပက္ခဖြစ်ရန် လွယ်ကူသည် ကို နားလည်သည်။ ဥပမာဆိုရလျှင် ထုတ်လုပ်သူများနှင့် ကုန်သည်အဖွဲ့များ၏ အကျိုးစီးပွားသည် ပြည်သူလူထုအကျိုးစီးပွားနှင့် မတူညီသောအခြေအနေများရှိ သည်။

ထို့ကြောင့် Smith, Hume နှင့် ၎င်းတို့၏ ဝါဒများကို ဆက်ခံသူများက လူတိုင်း အပေါ် တူညီစွာ သက်ရောက်မှုရှိသည့် အနေအထိုင်၊ အပြုအမူ စည်းကမ်းပါဝင်သော ကျင့်ထုံးဆိုင်ရာ တရားမျှတမှုအပေါ် အလွန်အရေးပေးသည်။

ဤစည်းကမ်းများသည် လူတစ်ဦးစီ၏ ပုဂ္ဂလိကနယ်ပယ်၊ အဓိကအားဖြင့် သူ၏ ပစ္စည်းဥစ္စာမြေရာကို အခြားသူများ၏ ပိုင်နက်ကျူးလွန်ခြင်း၊ ဝင်ရောက်စွက်ဖက် ခြင်းမှ အကာအကွယ်ပေးသည်။

လူမှုရေးအစီအစဉ်များသည် ထိထိရောက်ရောက် လည်ပတ်စေရန်အနည်းဆုံး လိုအပ်သော လုံခြုံရေး၊ တည်ငြိမ်မှု၊ ကြိုတင်ခန့်မှန်းနိုင်ခြင်းနှင့် တရားမျှတမှုများ ရှိအောင်လည်း ဤစည်းကမ်းများက ရည်ရွယ်ပါသည်။

တိုတိုနှင့်လိုရင်းကိုပြောရမည်ဆိုလျှင် တရားမျှတမှုသည် တရားဥပဒေ စိုးမိုးမှုပင်ဖြစ်သည်။ တရားမျှတမှုသည် လူ့အသိုင်းအဝိုင်းများ စနစ်တကျဖြစ်အောင်

လုပ်ပေးရုံသာမက ဈေးကွက်စီးပွားရေးရှင်သန်ရန်နှင့် အောင်မြင်ရန် မရှိမဖြစ် လိုအပ်ပါသည်။

လူသားဆိုသည်မှာ မိမိတို့၏ အကျိုးကိုသာ ကြည့်တတ်ပြီး စေတနာ သဒ္ဓါတရားအတွက် နေရာအနည်းငယ်သာပေးနိုင်ပါသည်။ ခေတ်သစ်လူ့ဘောင်ရှိ လူအများစုသည် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး မသိသည့် လူစိမ်းများ ဖြစ်ကြသည်ကို ထိုလူစိမ်းများအပေါ်တွင် စေတနာသဒ္ဓါတရားရှိရမည် ဆိုသည်မှာ မဖြစ်နိုင်သော လက်တွေ့မကျသောစိတ်ကူး ဖြစ်သည်။ ဤစေတနာသဒ္ဓါတရား တစ်ခုတည်းဖြင့် ရှုပ်ထွေးလှသော လူ့ဘောင်ကို စည်းလုံးစေရန်မှာ မဖြစ်နိုင်ပါ။

တရားမျှတမှု သို့မဟုတ် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးသည်သာ “လူသားအများစုကို စီမံညွှန်ကြားနိုင်သည့်အရည်အသွေးရှိသည်”ဟု Adam Smith က ဆိုခဲ့ပါသည်။ ၎င်းမရှိပါက “နက်ရှိုင်းသော၊ အလွန်အလွန်ကြီးမားသော လူ့အသိုင်းအဝိုင်း၏ အစိတ်အပိုင်းများသည် မျက်စိတစ်မှိတ်တွင်ပင် အပိုင်းအစများအဖြစ် ပြိုကွဲပျက်စီး သွားရမည်ဖြစ်သည်”ဟု ၎င်းက ထပ်ဆိုပါသည်။

ထို့အပြင် ခိုင်မာနေသော လစ်ဘရယ်ဝါဒ၏ တရားမျှတမှု (သို့မဟုတ်) တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး အယူအဆသည် အမည်ကျော်ကြားသော ခေတ်သစ် အယူအဆများဖြစ်သည့် “လူမှုရေး” သို့မဟုတ် “ဝေငှသော” တရားမျှတမှုနှင့် လွန်စွာကွာခြားပါသည်။

လစ်ဘရယ်ဝါဒ၏ တရားမျှတမှုတွင် “ဥပဒေအောက်မှ လွတ်လပ်ရေး” ရရှိရန် ချမှတ်ထားသော အထွေထွေအပြုအမူ အနေအထိုင် စည်းကမ်းများ ပါဝင်သည်။

“လူမှုရေး” သို့မဟုတ် “ဝေငှသော” တရားမျှတမှုမှာ အုပ်စုတစ်စုမှ (သို့မဟုတ် အုပ်စုများမှ) အခြားအုပ်စုတစ်စုသို့ ပြောင်းလဲခွဲဝေပေးခြင်းနှင့် ဆိုင်သည်။ ဤသည်တွင် အစိုးရသည် ပုဂ္ဂလိက ပစ္စည်းဥစ္စာကို လူတစ်စုကို ဘက်လိုက် အသာပေးကာ အခြားလူများအား နစ်နာစေသော ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်းကို ပြုလုပ်၍ ရပါသည်။

ဤအယူအဆကို classical လစ်ဘရယ်ဝါဒက လက်မခံပါ။ အဘယ်ကြောင့်

ဆိုသော် အာဏာရှင်ဆန်သော ဆုံးဖြတ်ချက်အပေါ်မူတည်ကာ လူတစ်ဦး၊ တစ်စုကို အများထက်ပိုပြီး ပစားပေးသော “လူမှုရေး” (သို့မဟုတ်) “ဝေငှသော” တရားမျှတမှုကို လိုက်ဆောင်ရွက်သော အစိုးရသည် အမှန်စင်စစ် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးကို စော်ကား သလိုပင် ဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးဆိုသည် ကျောသား၊ ရင်သား မခွဲဘဲ အထွေထွေစည်းကမ်းချက်များသည် လူသားအားလုံးအပေါ် တန်းတူညီမျှရှိခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ဤတွင် သင်ခန်းစာယူရမည်မှာ ပြည့်စုံကျယ်ပြန့်သော ဘောင်အတွင်းမှ ထင်သာမြင်သာရှိပြီး တိကျသော စည်းကမ်းများနှင့် ထိုစည်းကမ်းများကို ဖော်ဆောင် သော၊ ဘက်မလိုက်သော တရားစီရင်ရေးမရှိပါက အောင်မြင်စွာ လည်ပတ်သော ဈေးကွက်စီးပွားရေး မရှိနိုင်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ပစ္စည်းဥစ္စာနှင့် စာချုပ်ချုပ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်သည့် ဥပဒေ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း မရှိသည့်အခါနှင့် တရားဥပဒေစီရင်ရေး မပြည့်စုံသည့်အခါများတွင် ဖြစ်ပေါ်လာသော “တရားမျှတမှု” မရှိခြင်းသည် အကူးအပြောင်းကာလတွင် အရေးအကြီးဆုံး အားနည်းချက်ဖြစ်သည်ဆိုသည်ကို လူအများက ယခု နားလည်လာကြပြီဖြစ်သည်။

အကူးအပြောင်းကာလတွင်ရှိသော ဥပဒေအရေးများသည် အကူးအပြောင်း ကာလတွင်ရှိသော စီးပွားရေးကဲ့သို့ပင် အရေးပါပါသည်။ သူတို့နှစ်ဦးလက်တွဲမှ အောင်မြင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

အစိုးရ၏အခန်းကဏ္ဍ

Classical လစ်ဘရယ်ဝါဒကို ကိုင်ဆောင်ထားသူများသည် Adam Smith ၏အဆိုကဲ့သို့ပင် အစိုးရတွင် အဓိကတာဝန်(၃)ရပ်ရှိသည်ဟု ယုံကြည်သည်။ ယင်း (၃)ရပ် မှာ -

- (၁) နိုင်ငံတကာဆက်ဆံရေးများတွင် နိုင်ငံတော်ကို ကာကွယ်ရန်၊
- (၂) အတင်းအဓမ္မပြုခြင်းနှင့် လိမ်လည်မှုများ မဖြစ်ပေါ်ရန် တားဆီးရန်၊
- ပစ္စည်းဥစ္စာနှင့် သဘောတူညီထားသော စာချုပ်များကိုစောင့်ရှောက်

သော အပြုအမူ၊ အနေအထိုင်၊ အထွေထွေစည်းကမ်းများကို ထိန်းသိမ်းရန်နှင့် တရားမျှတမှုရှိရန် စီရင်ခြင်း။

(၃) ပုဂ္ဂလိကအပိုင်းအနေဖြင့် မလုပ်လို(သို့မဟုတ်)ငွေကြေးအရ ကုန်ကျလွန်း၍ မတတ်နိုင်ဖြစ်နေသော ပြည်သူလူထုကောင်းရန် လုပ်ပေးရသော အလုပ်များ (ဥပမာ ငွေကြေးမတတ်နိုင်သူများအတွက် ဖူလုံမှုရှိရေး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပေးခြင်း)ကို ပံ့ပိုးဆောင်ရွက်ပေးရန် ဖြစ်သည်။

Classical လစ်ဘရယ်ဝါဒကို ယုံကြည်လက်ခံသူများသည် ဤသို့ “ပြည်သူလူထုကောင်းရေး” အထောက်အပံ့အစီအစဉ်များတွင် အစိုးရသည် ငွေကြေးအချို့ တစ်ဝက် ထောက်ပံ့ရန် လိုအပ်သည်ကို လက်ခံပါသည်။ သို့သော် ပုဂ္ဂလိက ငွေကြေးထောက်ပံ့ခြင်းနှင့် ထိုအထောက်အပံ့များကို ဗဟိုအစိုးရမှ အာဏာလွှဲကာ ဒေသနေရပ်တွင် ပုဂ္ဂလိက၏ စီမံခန့်ခွဲခြင်းကဏ္ဍများလည်း ပါဝင်သင့်သည်။ ပါဝင်ရန် နေရာရှိသင့်သည်ဟု ဆိုသည်။

အချက်အလက်ပြည့်စုံစွာမသိရှိဘဲ ဝေဖန်ဖို့သာ စိတ်ဝင်စားသူများက ဤလစ်ဘရယ်ဝါဒသည် စနစ်မကျသော အထိန်းအချုပ်ကင်းလွတ်မှု (unqualified laissez faire) နှင့် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်မှုအနည်းဆုံး “ညစောင့်” နိုင်ငံတော်အစိုးရ (minimalist "nightwatchman" state) ကို ထောက်ခံသည်ဟု မှားယွင်းစွာ ဆိုသည်။

Classical လစ်ဘရယ်ဝါဒသည် တရားမျှတမှုနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးကို အလွန်အလေးထားခြင်းဖြင့် ဤဝါဒသည် “ဥပဒေအောက်မှ လွတ်လပ်ရေး” သို့မဟုတ် ခြွင်းချက်ရှိသော၊ အကြွင်းမဲ့မဟုတ်သော လွတ်လပ်ခြင်းကိုသာ ထောက်ခံကြောင်း ထင်ရှားစွာပြနေပါသည်။

အထက်မှ ဖော်ပြထားသော အစိုးရ၏ အဓိကတာဝန်(၃)ရပ်သည်လည်း “ညစောင့်” အနေအထားထက်များစွာပိုကာ အဓိကကျသော ပြည်သူ့ရေးရာလုပ်ငန်းများစွာ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပါဝင်ပါသည်။

စီးပွားရေး အဓိကမူဝါဒများဖြစ်သော ပစ္စည်းဥစ္စာကို ကာကွယ်ကာ သဘောတူညီမှု စာချုပ်များကို အာဏာတည်စေသော အပြုအမူ၊ အနေအထိုင်၊

အထွေထွေစည်းကမ်းများကို ဖန်တီး၍ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းသည် လွယ်လွယ်ကူကူအလုပ်မဟုတ်ပါ။

ဥပဒေဘောင်စည်းကမ်းဆိုသည်မှာ ခေတ်သစ်လူ့အဖွဲ့အစည်းများကြားတွင် အလွန်တရာ ရှုပ်ထွေးကာ တစ်နိုင်ငံနှင့်တစ်နိုင်ငံ မတူညီဘဲ အချိန်အရလည်း အမြဲလိုလိုပြောင်းလဲနေပါသည်။ နိုင်ငံတော်၏ စီရင်ဆုံးဖြတ်ခွင့်အာဏာရှိသော အစိုးရ၊ ဥပဒေပြုလွှတ်တော်နှင့် တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာတို့သည် မိမိတို့၏တာဝန်များကို မမှိတ်မသုန်အာရုံစိုက်ကာ အလွန်တရာ စဉ်းစားချင့်ချိန်နိုင်ခြင်းနှင့် အရေးပါသော လုပ်ကိုင်စွမ်းရည်များ ပိုင်ဆိုင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

ထပ်မံပြောရမည်ဆိုလျှင် classical လစ်ဘရယ်ဝါဒကို ကိုင်ဆောင်ထားသော သူများသည် အစိုးရ၏ အရေးပါသော လုပ်ငန်းတာဝန်များကို ယုံကြည်လက်ခံပါသည်။ သို့သော် ဆိုရှယ်လစ် (သို့မဟုတ်) ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်များနှင့် ကွာခြားသည်မှာ ယင်းတာဝန်များကို ဘောင်ခတ်ရန် လိုအပ်သည်ဟု ယုံကြည်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ဤလစ်ဘရယ်များသည် အစိုးရ၏ တရားဝင်သော၊ အကန့်အသတ်ရှိသော အစီအစဉ် (အထက်ပါတာဝန် ၃-ရပ်) နှင့် အစိုးရ၏ တရားမဝင်သော၊ အကန့်အသတ်မရှိသော အစီအစဉ်များကြား ထင်ထင်ရှားရှား ခွဲခြားပါသည်။

ဆိုလိုသည် ဒုတိယအချက်မှာ အစိုးရက မလုပ်သင့်ဟု ယူဆသောအလုပ်များ (အဓိကအားဖြင့် ပုဂ္ဂလိကပစ္စည်းဥစ္စာနှင့် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် သုံးစွဲခြင်းကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်သည်)ကို ရည်ညွှန်းပါသည်။

အခြားနည်းဖြင့်ပြောရလျှင် အစိုးရသည် ဈေးကွက်စီးပွားရေး၏ ဖွဲ့စည်းမှုနှင့် ထိန်းသိမ်းမှုအတွက် အခြေခံလိုအပ်ချက်များကို ပံ့ပိုးထောက်ပံ့ရမည့် တာဝန်ရှိသော်လည်း ဈေးကွက်တွင် သူကိုယ်တိုင်ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်း မလုပ်သင့်ပေ။ အဓိကအားဖြင့် ဈေးနှုန်းသတ်မှတ်ရာတွင် ဆုံးဖြတ်ချက်ချပေးခြင်းနှင့် အရင်းအနှီးများကို ခွဲဝေပေးရာတွင် မစွက်ဖက်သင့်ပါ။

ဤကိစ္စများမှာ ပုဂ္ဂလိကလူများ၏ သီးခြား၊ သီးသန့်နေရာဖြစ်သည်။ ဖြစ်သင့်သည်။

ထို့ကြောင့် classical လစ်ဘရယ်ဝါဒကို လက်ကိုင်ထားသူများသည် အစိုးရ၏ အခန်းကဏ္ဍသည် ဘက်မလိုက်သော “ဒိုင်လူကြီး”ဟု ဆိုပါသည်။ ဒိုင်လူကြီးဆိုသည်မှာ အားကစားပွဲတွင် လိုအပ်သော စည်းကမ်းများကို ထိန်းသိမ်းသော်လည်း ကိုယ်တိုင် ပါဝင်ကစားခြင်း မရှိပေ။ ထိုနည်းတူ အစိုးရသည်လည်း “ကစားပွဲ”တွင် ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ခြင်းမရှိဘဲ အနိုင်အရှုံးထုတ်ပြန်ချက်ကို ပြောင်းလဲခြင်း၊ ကြိုတင်ချမှတ်ခြင်းများ မလုပ်သင့်ပါ။

လက်ခံပြီးသား လစ်ဘရယ်ဝါဒ၏ အယူအဆတွင် ခေတ်သစ် လူနေမှုအခြေအနေတွင် အစိုးရ၏ လုပ်ငန်းများသည် ဆောင်ရွက်ရန်နှင့် ဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုရန် လုပ်ငန်းများ ရောစပ်နေပါသည်။ ဆောင်ရွက်ရန်ဆိုရာတွင် ပြည်သူလူထုအများဆုံး ကောင်းစားရေးအလုပ်များကို ပြုလုပ်ခြင်း၊ အထွေထွေစည်းကမ်းများကို ပြောင်းလဲခြင်းနှင့် ပိုမိုကောင်းမွန်စေအောင် ပြုလုပ်ခြင်းစသော နိုးကြားတက်ကြွသည့် လုပ်ဆောင်ချက်များဖြစ်ကာ ဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုရန်မှာ အချို့သောလုပ်ရပ်များကို ရှောင်ကြဉ်ခြင်း (ဥပမာ ပုဂ္ဂလိကပစ္စည်းဥစ္စာနှင့် ဈေးနှုန်းများတွင် စွက်ဖက်ခြင်း) တို့ဖြစ်သည်။

အနောက်နိုင်ငံများတွင် ဆောင်ရွက်စေလိုသော အစိုးရ၏လုပ်ငန်း တာဝန်များ (အဓိကအားဖြင့် ပစ္စည်းဥစ္စာနှင့် စာချုပ်နှင့်စပ်ဆိုင်သော ပြည့်စုံသည့် စည်းကမ်းများကို ထောက်ပံ့ကာ အာဏာတည်စေခြင်း) သည် အခြေကျနေပြီ ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုရမည့် အလုပ်များကို မသိကျိုးကျွံ ပြုလုပ်ပြီး ပြည်သူပိုင် နယ်ပယ် (public sphere) သည် အာဏာရှင်ပမာ ပုဂ္ဂလိကနယ်ပယ်သို့ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်နေပါသည်။ ဈေးနှုန်းများ၊ ထုတ်လုပ်မှုများနှင့် “လူမှုရေး တရားမျှတမှု” ဟူသော သံသယရှိစရာ အမည်နာမတပ်ကာ ပြန်လည်ခွဲဝေပေးခြင်းများကို ကျယ်ပြန့်စွာ ပြုလုပ်နေကြပါသည်။

တိုးတက်နေဆဲ နိုင်ငံများတွင်မူ ပြုသင့်၊ မပြုသင့်သောလုပ်ငန်း(၂)မျိုးစလုံးကို တန်ဖိုးထားမှု လိုအပ်သလောက် မရှိပေ။ ယင်းနိုင်ငံများတွင် တစ်ဖက်က လူတစ်ဦး တစ်ယောက်စီ၏ စီးပွားရေးလုပ်ရပ်များတွင် အတင်းစွက်ဖက်ခြင်းများ များပြားကာ လူများ၏ “မပြုလုပ်သင့်သော၊ မစွက်ဖက်သင့်သော” လွတ်လပ်ခွင့်များကို အလွန်တရာ

အလေးမပေးဘဲရှိသည်။ အခြားတစ်ဘက်တွင်လည်း ပြုလုပ်သင့်သော အစီအစဉ်များ (ပုဂ္ဂလိကဥပဒေမှအစ ပြည်သူလူထုအများ အကျိုးရှိသောလုပ်ငန်းများကို ထောက်ပံ့ခြင်းအဆုံး)မှာ လိုအပ်သလောက် ဖွံ့ဖြိုးခြင်း မရှိပေ။

အကူးအပြောင်းကာလတွင် ရောက်နေသော နိုင်ငံများတွင်လည်း အလားတူ အခြေအနေတွင် ရောက်ရှိနေသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ယင်းနိုင်ငံတို့၏တာဝန်မှာ မိမိအစိုးရကို ၎င်းမဆောင်ရွက်သင့်သော လွတ်လပ်ခွင့်များ (negative liberties) ကို မပြုနိုင်ရန် ထိန်းသိမ်းကာ ဆောင်ရွက်သင့်သော လုပ်ငန်းစဉ်ကို တိုးတက်အောင် အထွေထွေ စည်းကမ်းများနှင့် အများပြည်သူအကျိုးဆောင်သော လုပ်ငန်းများကို ထောက်ပံ့ရန်တို့ကို အာရုံစိုက်ရန် ဖြစ်သည်။

ဒီမိုကရေစီ - “ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးခြင်းဖြင့် အုပ်ချုပ်မှု”

Classical လစ်ဘရယ်ဝါဒ၏ လူတစ်ဦးတစ်ယောက်စီ၏ လွတ်လပ်မှု အယူအဆကို ဆွေးနွေးပြီးရာတွင် ယခုဒီမိုကရေစီအကြောင်းဘက်ကို လှည့်ပါမည်။

တစ်ဆယ့်ရှစ်ရာစုနောက်ပိုင်းမှ ပေါ်ပေါက်လာသော စကော့တလန်လူမျိုး နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ ဘောဂဗေဒပညာရှင်များ၏ စိတ်ကို လွှမ်းမိုးခဲ့သည်မှာ ဒီမိုကရေစီ မဟုတ်ဘဲ အကန့်အသတ်ရှိသော၊ မဖောင်းပွသော အစိုးရဖြစ်စေရေးပင် ဖြစ်သည်။

သို့ရာတွင် တစ်ဆယ့်ကိုးရာစုနှစ်မှစ၍ ဒီမိုကရေစီဟူသောအကြောင်းအရာနှင့် တကွ ၎င်းနှင့်အကန့်အသတ်ရှိသော အစိုးရတို့၏ ရှုပ်ထွေးခက်ခဲသော ဆက်နွယ်မှုသည် လစ်ဘရယ်သမားများကို ဆွဲဆောင်အချိန်ကုန်စေခဲ့သည်။

နိုင်ငံရေးနှင့်စီးပွားရေးသည် ကွဲပြားခြားနားသောအချက်များ ရှိသော်လည်း အလားတူမှုများရှိပါသည်။ စီးပွားရေးကဲ့သို့ပင် နိုင်ငံရေးသည်လည်း ယှဉ်ပြိုင်မှုလက္ခဏာ ဆောင်ပါသည်။ အဓိကအားဖြင့် နိုင်ငံရေးသမားများသည် နိုင်ငံသားများ၏ မဲဆန္ဒကို ရွေးကောက်ပွဲများတွင် ယှဉ်ပြိုင်ရယူရပါသည်။ စီးပွားရေးစနစ်သည် ရုပ်ဝတ္ထုလိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းရန် ပူးပေါင်းလုပ်ကိုင်သည့် နက်နဲသည့်ကွန်ယက်တစ်ခုဖြစ်ကာ၊

နိုင်ငံရေးသည်လည်း ပြည်သူလူထုအကျိုးရှိမည့် ဥပဒေများကို ပြဋ္ဌာန်း၍ အာဏာ တည်စေရန် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သော ကွန်ယက်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။

ယင်းသည် လူသားများ စုပေါင်းကာ အသိဉာဏ်ဆင်ခြင်တုံတရားပြည့်စုံသော ဆွေးနွေးခြင်းများ ပြုလုပ်၍ အစိုးရလုပ်ငန်းတာဝန်များနှင့် အစိုးရက ပြည်သူလူထုကို မည်သည့်အလုပ်အကျွေးပြုရမည်ကို ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းဆုံးဖြတ်မှုများဖြစ်ပေါ်လာမည်ဟု ကြိုတင်မှန်းဆထားခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် လစ်ဘရယ်ပညာရှင်တစ်ယောက်ဖြစ်သော Lord Bryce သည် ဒီမိုကရေစီသည် “ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးခြင်းဖြင့် အုပ်ချုပ်ခြင်း”ဟု ဆိုခဲ့သည်။

Chicago ကျောင်းကို တည်ထောင်ခဲ့သော Frank Knight သည် “ဤညှိနှိုင်း ဆွေးနွေးခြင်းဖြင့် အုပ်ချုပ်ခြင်း”သည် အစိုးရ၏ အာဏာအကန့်အသတ်ရှိသည့်အခါ တွင်မှ ဖြစ်မြောက်သည်ဟု ဆိုပါသည်။

အစိုးရသည် ရှေ့ပိုင်းတွင် ဆွေးနွေးခဲ့သည့် သို့သိပ်အရေးကြီးသော လုပ်ငန်း တာဝန်အချို့ကိုသာ တာဝန်ယူလုပ်ဆောင်ပြီး အထွေထွေစည်းကမ်းဘောင်များအရေး နှင့် ခါအားလျော်စွာ ၎င်းတို့ကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲတိုးတက်မှုများဆောင်ရွက်၍ ဥပဒေပြု လွှတ်တော်၊ အုပ်ချုပ်သည့်အဆင့်လူတန်းစားများနှင့် အထက်ပိုင်းလွှာမှလူများ၊ ပညာရှင် များတို့ကို ၎င်းနှင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် သိမ်းသွင်းရပါမည်။

ဤနည်းဖြင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးနှင့် ဈေးကွက်စီးပွားရေး အတည်ကျရန် ကျယ်ဝန်းသော သဘောတူညီမှုကို ရရှိနိုင်ကာ အချိန်အခါလျော်ညီသလို ပြောင်းလဲမှု များနှင့်လည်း လိုက်လျောညီထွေ ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။

သို့သော် နိုင်ငံတော်အစိုးရများသည် ၎င်းတို့၏ ကန့်သတ်ထားသော တာဝန် များထက် ကျော်လွန်ကာ မိမိတို့စိတ်ဝင်စားရာကဏ္ဍတို့တွင် အာဏာရှင်ဆန်ဆန် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ပါက ဆင်ခြင်ပြည့်စုံသော၊ အများပါဝင်၍ ကျယ်ပြန့်အကျိုးရှိသော ဆွေးနွေးမှုကို ရရှိမည်မဟုတ်ပါ။ လွန်ခဲ့သည့်အနှစ်(၇၀)ကျော်မှစ၍ အနောက်ပိုင်း နိုင်ငံများတွင် ဤအဖြစ်အပျက်များ ဖြစ်နေခဲ့သည်။

အစိုးရများက သူတို့၏လုပ်ငန်းတာဝန်များကို လွန်ကဲစွာချဲ့ထွင်လိုက်သည့်

အတွက် အုပ်ချုပ်စီမံခန့်ခွဲသူများ၏ ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်မှုများလည်း ဖောင်းပွ၍ အလွန် ကြီးမားကျယ်ပြန့်မှုဖြစ်လာကာ လွှတ်တော်များ၏ အရေးပါအရာရောက်မှု မှေးမှိန် သိမ်ငယ်ခဲ့ရသည်။ ဥပဒေပြုလွှတ်တော်သည် အစိုးရ၏ စီရင်ဆုံးဖြတ်ချက်များကို မထိန်းသိမ်းနိုင်(သို့မဟုတ်)မထိန်းသိမ်းချင်ဖြစ်ကာ တရားရုံးများကလည်း သူတို့၏ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံလုပ်ငန်းစဉ်အရ ပုဂ္ဂလိကပစ္စည်းဥစ္စာ အခွင့်အရေးတွင် ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ခြင်းမပြုရန် ထိန်းသိမ်းပေးရမည့် ကြီးကြပ်ရေးတာဝန်ကို လက်လွှတ်၍ထားကြ သည်။

အကန့်အသတ်မရှိ တာဝန်များစွာယူထားသော ဖောင်းပွအစိုးရနှင့်ယှဉ်လျက် ရည်မှန်းချက်တူညီသော လူများပေါင်း၍ စနစ်တကျဖွဲ့ထားသော အဖွဲ့များပေါ်ပေါက် လာသည်ကိုလည်း တွေ့မြင်ရသည်။ ယင်းအဖွဲ့များ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဓနဥစ္စာ ပိုမိုထုတ်လုပ်ချဲ့ထွင်ဖန်တီးရန်မဟုတ်ဘဲ ရှိရင်းစွဲဓနဥစ္စာကိုသာ ပြောင်းလဲခွဲဝေပေးရန် ဖြစ်သည်။

ကျွမ်းကျင်သော လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်သူများကို ဖယ်ထားပြီး အစိုးရ၏ အကာ အကွယ်ရသော လုပ်ငန်းမကျွမ်းကျင်သူများ၊ အလုပ်သမားဈေးကွက်တွင် ဝင်ရောက် ယှဉ်ပြိုင်မှုကို မလိုလားသော အလုပ်သမားအစည်းအရုံးများနှင့် အလားတူယှဉ်ပြိုင်မှုကို မလိုလားသော အလယ်လတ်တန်းစား ပညာရှင်များပါဝင်သော အဖွဲ့အစည်းများစွာတို့ သည် ပြောင်းလဲခွဲဝေမှုများကို ကြီးမားလျှို့ဝှက်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်အဖြစ် ပြောင်းလဲသွားစေပြီး ၎င်းသည် နိုင်ငံရေးအာဏာရှိသူများ၏ စိတ်ထားနှင့် စိတ်ဝင်စားမှု အပေါ်တွင် များစွာမူတည်ပါသည်။

ယင်းလုပ်ရပ်တို့သည် မှန်ကန်စွာသုံးစွဲသူများ၊ အတတ်ပညာ မကျွမ်းကျင်သော သူများ၊ အလုပ်လက်မဲ့များ၏ အကျိုးကို ဆုံးရှုံးနစ်နာစေပြီး အထက်အပိုဒ်တွင် ဖော်ပြ ထားသောသူများ၊ မဲဆွယ်နေသော နိုင်ငံရေးသမားများ၊ အာဏာလိုချင်သော ဗျူရို ကရက်အရာရှိများကို အခွင့်ထူးပေးသည်။

အစိုးရနှင့် ရည်မှန်းချက်တူညီသော လူများပေါင်းထားသော အဖွဲ့များ၏ ညှိနှိုင်း၍ ပူးပေါင်းလိမ်လည်မှု အတော်များများသည် ပြည်သူလူထုမသိနိုင်အောင် မျက်စေ့ရှေ့အောက်မှ ဖုံးကွယ်ထားခြင်းသည် နိုင်ငံရေးလုပ်ငန်းများတွင် သာမန်ကဲ့သို့

ဖြစ်လာပြီး ကုန်သွယ်မှုစတင်သည့် ခေတ်များသက်သို့ပင် ဖြစ်၍လာသည်။

ဤဖြစ်ရပ်သည် အနောက်နိုင်ငံများ၏ နိုင်ငံရေးကို လုံးဝစိတ်ချရသည့် အခြေအနေ မရှိသေးဟု ယူဆနေစရာအကြောင်းပင် ဖြစ်သည်။ အခြားနိုင်ငံများတွင်လည်း ဤပြဿနာပေါ်ရောက်လာတတ်ပါသည်။

နိုင်ငံရေးဆိုသည်မှာ လက်တွေ့တွင် တာဝန်အကန့်အသတ်မရှိလိုချင်သော ဖောင်းပွအစိုးရနှင့် အခွင့်ထူးရရှိသူများအချင်းချင်း ညှိနှိုင်းလျက် သူတို့အမြတ်ထွက်ရန် ကြံစည်သဘောတူသော၊ တရားမဝင်သော လုပ်ငန်းဖြစ်နိုင်သည်ကို တိုးတက်ဆဲနှင့် အကူးအပြောင်းကာလသို့ ရောက်နေသော နိုင်ငံများမှ တာဝန်သိရှိသူများက သတိမူသည်။ ဤပြဿနာကို ဖြေရှင်းရမည့်နည်းလမ်းသည် အစိုးရ၏တာဝန်နှင့် အရွယ်အစားကို “လျှော့ချကာ” အရည်အသွေးကောင်းသော၊ ထိရောက်သော အစီအစဉ်များကိုသာ တာဝန်ယူစေခြင်းဖြင့် ကန့်သတ်ရပါမည်။ ဤသို့ဖြင့် ရည်မှန်းချက်တူညီသောလူများ ပေါင်းထားသည့်အဖွဲ့များ၏ ပြောင်းလဲခွဲဝေပေးခြင်းလုပ်နိုင်သည့် အခွင့်အရေးနည်းသွားမည် ဖြစ်သည်။ သို့မှသာ လွတ်တော်များ၊ တရားစီရင်ရေးအာဏာပိုင်များ၏ မှန်ကန်သော၊ ဖြစ်ထိုက်သော အရေးပါအရာရောက်မှုကို ရရှိ (သို့မဟုတ်) ပြန်လည်ရရှိကာ “ဆွေးနွေးမှုဖြင့် အုပ်ချုပ်သော အစိုးရ” ကို တည်ထောင် (သို့မဟုတ်) ပြန်လည်တည်ထောင်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။

ဤသည်မှာ မူဝါဒနှင့်အတွေးအမြင်စနစ်ပြောင်းလဲရန် လိုအပ်နိုင်သလို အစိုးရကို သူ၏ အစီအစဉ်ထက် ဘောင်မကျော်အောင် တားမြစ်သော တရားဝင်စည်းကမ်းစသည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေနှင့်ညီသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ လိုအပ်ခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာစီးပွားရေးအစီအစဉ်

ယခုအထိဆွေးနွေးမှုတွင် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအတွင်းရှိ အရေးအကြောင်းများကိုသာ ပြောခဲ့ပါသည်။ လူတစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်း၏ လွတ်လပ်ခွင့်ကို ကာကွယ်သော အခွင့်သည် လူမှုရေးပင် ဖြစ်စေ၊ ဥပဒေစည်းကမ်းများပင်ဖြစ်စေ၊ အစိုးရရုံးပင်ဖြစ်စေ၊

နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအတွင်းတွင်သာ တွေ့ရပါသည်။ တစ်ကမ္ဘာလုံးကို အုပ်ချုပ်သော အစိုးရ၊ နိုင်ငံတကာ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးနှင့် တစ်ကမ္ဘာလုံးကို ကူညီသော လူမှုရေးအဖွဲ့အစည်းများ မရှိသရွေ့ လွတ်လပ်သော အမျိုးသားနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအတွင်းတွင်သာ ထိုလွတ်လပ်မှုကို ကာကွယ်နိုင်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် စိတ်ကူးယဉ်ဆန်သော လစ်ဘရယ်များသည် တစ်ကမ္ဘာလုံးကို အုပ်ချုပ်သော အစိုးရ၊ နိုင်ငံတကာကိုလွှမ်းမိုးသောဥပဒေနှင့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ လူ့အဖွဲ့အစည်းများပေါ်ပေါက်အောင် တိုက်တွန်းလှုံ့ဆော်ကြသည်။

Classical လစ်ဘရယ်ဝါဒကို လက်ခံထားသော Adam Smith လိုသူများကမူ သူတို့၏ခြေထောက်ကို မြေကြီးပေါ်တွင် ခိုင်ခိုင်မာမာရပ်ကာ လွတ်လပ်သော အမျိုးသားနိုင်ငံစနစ်သည် အခိုင်အမာအမြစ်တွယ်ကာ နိုင်ငံသားများ၏ တွယ်တာမှုသည် မိမိတို့၏နိုင်ငံအတွင်းတွင်သာ အဓိကဖြစ်သည်ကို သဘောပေါက်သည်။

ထိုလစ်ဘရယ်များသည် လွတ်လပ်သောအမျိုးသားနိုင်ငံများပါဝင်သော နိုင်ငံတကာစနစ်တွင် သဘောထားကွဲလွဲမှုများ၊ ပဋိပက္ခများ များစွာပေါ်ပေါက်ရန် အလားအလာ ရှိနိုင်ပြီး ယင်းအရ လူတစ်ဦးတစ်ယောက်စီ၏ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအတွင်းရှိ သော လွတ်လပ်ရေးကိုပင် လျှော့ကျ (သို့မဟုတ်) လုံးဝဆုံးရှုံးစေနိုင်သည်ကို ဆင်ခြင်သဘောပေါက်ကြသည်။

နှစ်ဆယ်ရာစုနှစ်များစွာနှင့် နှစ်ဆယ့်တစ်ရာစု နှစ်အားလုံးလိုလိုသည် နိုင်ငံတကာ ပဋိပက္ခများစွာ ဖိစီးဒုက္ခပေးကာ ထိုပဋိပက္ခများမှတဆင့် (သို့မဟုတ်) ထိုပဋိပက္ခများကို အကြောင်းပြကာ နိုင်ငံများစွာတွင် အကြမ်းဖက်အုပ်ချုပ်မှုများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။

Classical လစ်ဘရယ်ဝါဒသည် “နိုင်ငံတကာ” စီးပွားရေး လွတ်လပ်မှုများ ဖြစ်သော နယ်နိမိတ်ကူး၍ လွတ်လပ်စွာ ကုန်သွယ်နိုင်ခွင့်၊ နယ်နိမိတ်ကူး၍ လွတ်လပ်စွာ ငွေကြေးအရင်းအနှီး လဲလှယ်နိုင်ခွင့်နှင့် ဤနိုင်ငံမှ ငွေကြေးကို အခြားနိုင်ငံ၏ငွေကြေးအဖြစ် လွတ်လပ်စွာ ပြောင်းလဲနိုင်ခွင့်တို့သည် နိုင်ငံတွင်းတွင် အခြေခံကျသည့် စီးပွားရေး လွတ်လပ်ချက်များဖြစ်သော ပုဂ္ဂလိက ပစ္စည်းဥစ္စာ၊ လွတ်လပ်စွာ

သဘောတူညီခွင့်နှင့် စာချုပ်ချုပ်ဆိုခွင့်၊ ကုန်သွယ်ခွင့်၊ ပတ်သက်ခွင့်များကို ဝန်းရံထား ရမည်ဟုဆိုသည်။ ဤနိုင်ငံတကာစီးပွားရေး လွတ်လပ်ခွင့်များယောင်ယောင်မျှ မရှိပါက နိုင်ငံတွင်းစီးပွားရေး လွတ်လပ်ခွင့်များသည် သူတို့အလားအလာရှိသလောက် မဖြစ် မြောက်ရုံမကဘဲ ရေရှည်တွင်လည်း အကျိုးရှိစွာဖြင့် မရှင်သန်နိုင်ပါ။

အကောက်အခွန်မဲ့ကုန်သွယ်မှု၊ အရင်းအနှီးရွေ့လျားနိုင်မှုနှင့် ငွေကြေး ပြောင်းလဲနိုင်မှုတို့ကို ရယူရန် ဥပဒေနှင့် နိုင်ငံရေးအထောက်အပံ့မပါ၍ မဖြစ်နိုင်ပါ။ ဥပဒေအရဆိုလျှင် “အလေးသာဆုံးသောနိုင်ငံ” (Most-Favoured-Nation) နှင့် “အမျိုးသားဆက်ဆံခြင်း” (National Treatment) အခြေခံ သဘောတရားများကို ပြဌာန်းရန်နှင့် နိုင်ငံခြားသားများ၏ ကုန်ပစ္စည်း၊ ဝန်ဆောင်မှု၊ ပစ္စည်းဥစ္စာနှင့် စာချုပ်များ ကို ခွဲခြားခြင်းမပြုဟု အာမခံရန် လိုပါသည်။ နိုင်ငံရေးအရဆိုလျှင် အစိုးရ၏ မူဝါဒသည် ဤဥပဒေနှင့် စီးပွားရေးအခြေခံသဘောတရားများနှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်အောင် လုပ်ရမည် ဖြစ်သည်။

Classical လစ်ဘရယ်ဝါဒသည် နိုင်ငံတကာအဆင့်တွင် လှုပ်ရှားရန်အတွက် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အစိုးရအချင်းချင်း ရှုပ်ထွေးသော ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ကို မမျှော်မှန်းပါ။

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သဘောတူညီမှုများသည် ပို၍ကျယ်ပြန့်သော နိုင်ငံတကာ စီးပွားရေးစနစ်ကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ သို့သော် သူတို့မှာ ပထမဦးစားပေး အရေးကြီး ဆုံးအရာ မဟုတ်ပေ။

“အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးဝါဒသည် ပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်း ကဲ့သို့ပင် မိမိအိမ်မှ စတင်သင့်သည်” ဟု နာမည်ကြီး လစ်ဘရယ်ဝါဒသမားတစ်ဦးက ဆိုခဲ့သလိုပင် ဦးစွာပထမ အရေးကြီးဆုံးအရာမှာ လွတ်လပ်သောနိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံ၏ ဥပဒေနှင့်မူဝါဒပင်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတကာစီးပွားရေးလွတ်လပ်ခွင့်များကို စတင်စေမည့် မူဝါဒများနှင့် ထိုမူဝါဒများကို ဇောက်ချကာ အကောင်အထည်ဖော်မည့် တရားမျှတမှု များ၊ စည်းကမ်းများသည် အတွင်းနှင့် အောက်ခြေမှ (သို့မဟုတ်) နိုင်ငံအတွင်းမှ စတင်ပါက ပိုမိုထိရောက်ပါသည်။

ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်းများကဲ့သို့ ဝေးလံသောနေရာမှ အချိန်နှင့် ငွေဖြုန်းကာ ရှုပ်ထွေးပြီး အရာမရောက်သော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများဖြင့် ဆွေးနွေးခြင်း၊ အခြေအနေမှန်ကို လျော့နည်းပြီးစဉ်းစားခြင်း၊ အပေးအယူပြုလုပ်ခြင်းများသည် ထိရောက်မှုမရှိနိုင်ပါ။

ထို့ကြောင့် classical လစ်ဘရယ်ဝါဒ၏ အဘော်အရဆိုလျှင် နိုင်ငံတကာ လစ်ဘရယ် စီးပွားရေးအစီအစဉ်သည် ကြံ့ခိုင်သော လစ်ဘရယ်မူဝါဒနှင့် လွတ်လပ် သော နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ လိုအပ်သောဥပဒေဘောင်မှ မွေးဖွားလာခြင်းဖြစ်ပြီး နိုင်ငံတကာ သဘောတူညီမှု၏ရလဒ် မဟုတ်ပါ။

လစ်ဘရယ် စီးပွားရေးအစဉ်ကို မည်သို့ရရှိမည် ဆိုသည်ကို ပြောရာတွင် အဘယ်ကြောင့် ဤအစဉ်သည် လိုလားအပ်သည်ကိုလည်း ပြောဖို့လိုပါသည်။ လစ်ဘရယ်စီးပွားရေးအစဉ်သည် ကောင်းသောသဘောနှင့် မကောင်းသော သဘော ဆောင်သော လွတ်လပ်ရေးများကို နိုင်ငံတကာဆိုင်ရာ နယ်ပယ်သို့ တိုးချဲ့လာခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံတကာစီးပွားရေးအရ တစ်ဦးကိုတစ်ဦးအမှီပြုသောအခြေအနေများပြား လာခြင်းသည် အစိုးရမှ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများတွင် အာဏာရှင်ဆန်ဆန် စွက်ဖက်ခြင်းမှ အကာအကွယ်ပေးခြင်းဖြင့် လူတစ်ဦးစီ၏ မကောင်းသောသဘောဆောင်သော လွတ်လပ်ခွင့်များကို အားဖြည့်ပေးသည်။ ထိုသူအား လှုပ်ရှားမှုအသစ်များ၊ အသိဉာဏ် အသစ်များကို အသုံးချခြင်းနှင့် ယခင်က မရှိခဲ့သော အခွင့်အရေးများကို ရရှိနိုင်ခြင်း စသောအပြုသဘောဆောင်သောအလုပ်များကိုလည်းပိုမိုကျယ်ပြန့်အားမြှင့်စေပါသည်။

ဤသို့ဖြင့်ပင် လစ်ဘရယ်စီးပွားရေးအစဉ်သည် လူတစ်ဦး၏ ရွေးချယ်စရာလမ်း များကို ပိုမိုချဲ့ထွင်မီးမောင်းထိုး၍ ပြသခြင်းဖြင့် ၎င်း၏အသုံးဝင်မှုကို ပြသသည်။

နိုင်ငံများနှင့် လူသားများ၏ ရုပ်ဝတ္ထုလိုအပ်ချက်များကို ပြည့်စုံစွာဖြည့်ဆည်း ကာကွယ်ပေးခြင်းနှင့် မိမိဘာသာဖူလုံခြင်းစသော အချက်အလက်များအတွက် အခြား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများထက်လည်း လစ်ဘရယ်စီးပွားရေးအစဉ် သည် ပိုမိုဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်သည်။ အသုံးဝင်သည်ကို ပြသည်။

လုပ်အားခွဲခြားမှုကို ကမ္ဘာတဝှမ်း တိုးချဲ့ခြင်းဖြင့် စီးပွားရေးတိုးပွားခြင်းနှင့် စက်မှုနည်းပညာ ဆန်းသစ်ပြောင်းလဲခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်နိုင်သည့်အခြေအနေကို ဖြစ်ပေါ်စေကာ လူသားများ၊ အဓိကအားဖြင့် ဆင်းရဲနွမ်းပါးသောအရပ်ဒေသများတွင် နေထိုင်သူများအတွက် ဘဝတိုးမြှင့်ရန် အခြေအနေများကို တိုးတက်ကောင်းမွန်စေပါသည်။

Dr. I Razeen Sally သည် International Political Economy, London School of Economics and Political Science တွင် Senior Lecture နှင့် LSE, International Trade Policy Unit တွင် Head အဖြစ် တာဝန်ယူနေပါသည်။

FNF မိတ်ဆက်

ဖရက်ဒရစ် နောမန်းဖောင်ဒေးရှင်း (FNF) သည် ဂျာမနီနိုင်ငံ၏ လစ်ဘရယ်ဖောင်ဒေးရှင်းတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ပြည်တွင်း၌ရော ကမ္ဘာတစ်ဝန်းရှိ နိုင်ငံပေါင်း ၆၀ကျော်၌ပါ (FNF) နှင့် မိတ်ဖက်များသည် လစ်ဘရယ်ဒီမိုကရေစီသဘောတရားများ၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး၊ လူမျိုးဘာသာအတွေးအခေါ် အယူအဆပေါင်းစုံကို လက်ခံကျင့်သုံးမှု၊ ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ်များနှင့် လူ့အခွင့်အရေးကို လေးစားလိုက်နာခြင်း စသည့် သဘောတရားများကို အများလက်ခံကျင့်သုံးအောင် ကြိုးပမ်းနေကြပါသည်။ ၎င်းအဖွဲ့အစည်းကို ၁၉၅၈ ခုနှစ်တွင် တည်ထောင်ခဲ့ရာ တည်ထောင်ခဲ့သူများအနက် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ပြီးနောက်ပိုင်း ပထမဆုံးဂျာမနီ ဖက်ဒရယ်သမ္မတဖြစ်လာသည့် သီယိုဒေါ့ဖ်ဟေးစ်လည်းပါဝင်ပါသည်။

ဖောင်ဒေးရှင်းသည် အကျိုးအမြတ်ကို အဓိကမထားသော အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ဒေသတွင်း မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့်အတူ လက်တွဲလုပ်ဆောင်ရင်း ဖောင်ဒေးရှင်းအနေဖြင့် ပြည်သူလူထုထဲမှ စိတ်ပါဝင်စားသူများ၊ ကမ္ဘာတလွှား အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများအတွက် မူဝါဒပိုင်းဆိုင်ရာ အကြံဉာဏ်များရော ပညာရေးပိုင်းဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များကိုပါ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ပေးလျက်ရှိပါသည်။

ဖောင်ဒေးရှင်းအနေဖြင့် အာရှဒေသတွင် ၁၉၇၉ ခုနှစ်မှစကာ လုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်လျက်ရှိပြီး မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း နှစ်ပေါင်း ၂၀နှစ်ကျော်ကြာ လုပ်ကိုင်ခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ (FNF) သည် ဒီမိုကရေစီအရေး အဓိကဆောင်ရွက်နေကြသူများ၊ အရပ်ဘက် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ လေ့ကျင့်သင်ကြားရေးနှင့် သုတေသနပြုလုပ်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့်အတူ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်လျက်ရှိပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ၂၀၁၀ပြည့်နှစ်မှစကာ သမိုင်းတွင်မည့်ပြောင်းလဲမှုကို မြင်တွေ့နေရပြီဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းမှာ လူအများဂုဏ်သိက္ခာရှိရှိ၊ ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်းဖြင့်နေထိုင်နိုင်မည့် ပွင့်လင်းသော လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုကို ဖန်တီးရန်အတွက် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး ဖြစ်စဉ်အမြောက်အများကို ပံ့ပိုးကူညီပေးနိုင်မည့် အခွင့်အလမ်းတစ်ခုကို ဖောင်ဒေးရှင်းက ရရှိထားခြင်း

ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါ ရည်မှန်းချက် အောင်မြင်ရန်အတွက် (FNF) သည် ၎င်း၏ မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်ငန်းများဖြစ်သည့် နိုင်ငံရေးအမြင်ပွင့် သင်တန်းများ (သို့မဟုတ်) ပြည်သူ့နီတိ သင်ကြားမှုကို မြှင့်တင်ခြင်း၊ ဒီမိုကရေစီနည်းကျ စီမံ အုပ်ချုပ်ရေးအခြေခိုင်အောင် အားပေးကူညီခြင်းနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဈေးကွက်စီးပွားရေး စနစ်တစ်ရပ်အခြေတည် အုတ်မြစ်ခိုင်မာအားကောင်းအောင် ပျိုးထောင်ပေးခြင်း စသည်တို့တွင် ပံ့ပိုးကူညီပေးလျက်ရှိပါသည်။

What is liberalism?

Dr Razeen Sally explores the intellectual foundations of liberal thought

In the following article I endeavor to identify and explain, as concisely as possible, the main planks of what I consider to be a down-to-earth liberal theory whose orientations and maxims are tailored to the messy realities, and exigencies of policy. In this spirit I quite deliberately reject quixotic or Utopian notions of liberalism, or any other doctrine for that matter, which, although the meat and drink of salon conversation among unworldly intellectuals, are hopelessly ill-equipped to deal with the needs and concerns of millions of ordinary people in our complex world. Such chimeras are the fictions of poets and literati; they have no place in serious discourse that professes to be relevant to the real world.

Different approaches to liberalism

Liberalism is not one simple, undifferentiated doctrine. As with other doctrines or ideologies, there are varieties of liberalism. All liberals agree on the primacy of individual freedom and individual choice, which distinguishes liberalism from, for example, socialism and nationalism. But some liberals argue in favour of these core values by means of highly abstract reasoning.

One line of thinkers holds that individual freedom is "God-given" or corresponds to an original principle, a "law of human nature," from which concrete action can be derived by purely logical reasoning. Natural law doctrine is central to the oeuvre of John Locke, Thomas Hobbes and the philosophes of the French Enlightenment.

Friedrich Naumann Foundation

Head Office in Potsdam/Germany

Karl-Marx-Strasse 2
14482 Potsdam
Germany
Tel : +49 331 / 7019-0
Fax : +49 311 / 7019-188
<http://en.freiheit.org> (English)
<http://freiheit.org> (German)

Bangkok Office

25th Floor, BBC Tower,
29 Soi 63 Sukhumvit Road,
Bangkok 10110, Thailand
Tel: +66 (0) 2 365 0566-70
Fax: +66 (0) 81 844 2925
E-mail: contact@fnst.org
www.fnstasia.org

Yangon Office

No.35 B/15, New University Avenue Road,
Bahan Township, Yangon, Myanmar
Tel: +95 1 94 480 16074

No of printed copies: 500
First Edition: 2013

Another set of writers contend that liberalism is the wave of the present and the future, conforming to the inexorable "laws of history and progress". This is one strand of John Smart Mill's thinking. Then there are those who argue that liberal principles of government and society are founded on an original social contract. This is integral to the thought of Locke and, more recently, John Rawls. And finally, a certain breed of liberals cleaves to the doctrine of utility, undertaking a cost-benefit calculation of individual utilities geared to "maximising" social welfare. This way of thinking, inspired by Jeremy Bentham, is at the heart of neoclassical welfare economies and the work of Robert Nozick.

I would be rather skeptical of all these theories of liberalism on the grounds that they are too abstract and oversimplified to be of relevance to concrete practice. In their desperate search for simple, universal principles applicable everywhere and in all ages, they neglect the complexities of history and circumstance, overlooking differences of time and place. Further, the assumption of extreme individualism the isolated Crusoe who acts egoistically and rationally, integral to the homo oeconomicus of neoclassical economics-is bloodless and unrealistic, unable to account for the embeddedness of the individual in families and wider social communities.

I have one further objection to hyper abstract theories of liberalism. Over ambitious theoretical devices, flying in the face of reality are not exclusive to liberalism; they are sine qua non to the overwhelming bulk of socialist and totalitarian doctrine. Laws of history, natural law and the social contract have been deployed to great effect by Rousseau, Marx, Comte and others to erect their theories of collectivism. Let this be a salutary warning: hyper abstraction, far removed from reality, is beguiling to the intellectual mind; its consequences can be catastrophic for mankind, as is abundantly evident from the practical implementation of the thought of Marx and Rousseau.

Classical liberalism as a realistic alternative

Having expressed reservations about the foregoing versions of liberalism, I now propose to expound a theory of classical liberalism which I believe to be more "realistic" and policy relevant. Classical liberalism has its well springs in the moral philosophy and political economy of the Scottish Enlightenment, particularly in the twentieth century in the works of Frank Knight, Jacob Viner, Walter Eucken, Wilhelm Ropke and, not least, F.A. Hayek.

Let us revisit the core value of liberalism, individual freedom. For classical liberalism, individual liberty has positive and negative aspects two sides of the same liberal coin. In the first instance, liberty is defined negatively and secured by law: binding rules proscribe certain actions which interfere with the individual's delimited private sphere, particularly his property, in order to prevent him from being arbitrarily coerced; but this still leaves the individual free to act in any way not specifically forebidden. This latitude of action dovetails with the individual's positive freedoms for, as long as he stays within the limits of the law, he is perfectly free to "pursue his own interest his own way", according to Adam Smith. Acting in his own interest, or that of his family, friends or acquaintance, he discovers an inestimably vast range of present and future actions, allowing for the powerful expression of his individuality in all departments of life.

Individual freedom, negative and positive, is the bedrock of the free market economy. The freedom to produce and consume engenders a division of labour and increasing occupational and geographical specialization, which facilitates a much improved employment and allocation of existing resources.

The division of labour is only one aspect of the case for a free

market economy; it is complemented by the existence of a "division of knowledge". a major component of individual freedom is the ability to use "own knowledge for own purposes" in the language of Hayek. Knowledge in a complex society is localized and embedded in a myriad of skills and traditions, and is highly fragmented and dispersed. No person or group of persons is fully aware of relevant facts to make "correct" decisions; everyone is partially and perpetually ignorant. The genius of the market economy is that it allows individuals to freely use what partial knowledge they have in everyday activities of production and consumption. Countless individual decisions, based on partial and highly fragmented knowledge, are coordinated through the "signals" of the price mechanism and within the rules of law. Only such a decentralized mechanism of coordinating existing knowledge and generating new knowledge is effectively capable of catering for the wants and needs of millions of individuals in complex societies.

In contrast, a centrally planned economy, or even a "mixed economy" with widespread government intervention, prevents individuals from acting in "their own interest their own way" or using "their own knowledge for own purposes", especially by interfering with private property and the freedom of production and consumption. Government "planning" of the allocation of resources is far inferior to the nimble coordination mechanism of decentralized market exchange, for a centralized authority cannot possibly have access to, or control of, sufficient knowledge to "efficiently" decide on what is to be produced and consumed in complex orders.

Therefore, individual freedom is essential to provide material benefit for all, and especially the poorer sections of society. The lesson of theory and history is that it is, in this respect at least, far superior to

the clumsy and pernicious coordination of economic activity by government fiat. But this is not the sole argument for liberty in classical liberalism. Indeed any theory of liberalism would be poor, incomplete and ultimately indefensible, if it rested exclusively and complacently on a "material" foundation. The freedom of the individual is not only about the creation of material wealth; it is more generally about the freedom of expression in all aspects of life, political, economic, social and cultural, which is the essence of the "Open Society" of Sir Karl Popper. Government intervention with individual freedoms cramps and even cripples such "openness" and leads to a 'closed society". It is as Hayek puts it, "the road to serfdom."

To recapitulate, the normative core of classical liberalism is a belief in individual freedom as the most effective means of catering for the material requirements of society, as well as individual freedom for its own sake that is to say, as the vehicle for the expression of individuality. This combination corresponds to what David Hume calls public utility. To Hume, liberalism as a system of individual freedom displays utility, or proves itself "useful", to individuals who exercise choice and to society at large; and this system has been of greater utility over the long-run to innumerable individuals, wider social groups and the progress of civilization itself than any viable alternative system of social coordination.

Freedom and Order

Liberalism is habitually upbraided for preaching an impossibly extreme form of individualism, considering only "atomistic" persons pursuing their self-interest. This is simply not true as far as classical liberalism is concerned. Adam Smith and David Hume, in common

with Edmund Burke, Alexis de Tocqueville and, more recently, Bertrand de Jouvenel and Michael Oakeshott, have the utmost respect for morals, traditions and conventions, embodied in families, religion, small communities etc., that surround and condition individuals. Smith's Wealth of Nations and Hume's Treatise of Human Nature do not have a trace of atomistic or anomic individuals fighting it out in a war of each against all. To the Scots, society cannot function on a tabula rasa and purely on the basis of exchange and contract. Indeed, exchange and contract can only be sustained by supporting norms of social cooperation that emerge "bottom-up", or "grow" informally and historically, though a cornucopia of "natural communities" [eg. families, the church, local communities] and voluntary associations-the corps intermediaries sandwiched between the individual and government.

These institutions of civil society, many of which lie "beyond supply and demand", to borrow the very fitting words of Wilhelm Ropke, are vital bridges that link freedom and order. Freedom bereft of the "order" of civil society is precarious and ineluctably degenerates into anarchy and license, which in turn usually generates a tyrannical reaction that quashes freedom itself. The informal mechanisms of civil society, in conjunction with the formal rules of law, provide for a minimum of order and stability, which are preconditions for the gradual extension and long-term sustenance of individual liberty. As Hayek has remarked: "There probably never has existed a genuine belief in freedom, and there has certainly been no successful attempt to operate a free society, without a genuine reverence for grown institutions, for customs and habits. Paradoxical as it may appear, it is probably true that a successful free society will always be in large measure a tradition-bound society.

This unbreakable bond between freedom and order does shed some "sociological" light on the process of transition in Russia and other countries. It has to be underlined that the economic freedoms of the West could not possibly have taken root, sprouted and flowered, without nourishment in the fertile soil of civil society. In sharp contrast, Russia had hardly a semblance of civil society before 1917, and what little it had was extirpated in the long night of totalitarianism. Therefore its point departs for transition in the 1990s totters on a weak foundation, lacking the structural supports of civil society. The longterm success of economic transition [macroeconomic stabilization, microeconomic liberalization and institutional transformation] political decocracy, and the securing of individual liberty itself, will only be gained if the institutions of civil society emerge and very gradually become established. These institutions include a solid middle class, a bourgeois ethic of hard work and self-responsibility, respect for property and the law, adherence to conventions of trust and reputation in business dealings, a plethora of voluntary associations, decentralized decision-making, inter alia.

On the other hand, the outlook for the East Central European countries [Poland, the Czech Republic, Slovenia, Hungary] is somewhat better, at least in part because they had a pre-communist heritage of "Western" civil society to which they can now reconnect. For all the transition countries, to varying degrees, there is an inescapable mutual dependence between "technical" measures of policy and the enveloping informal institutions of civil society. It would be folly indeed to overlook the fact that their fortunes are inextricably entwined.

Psychological assumptions

Liberalism, particularly its "economic" component, is also accused of relying excessively on the homo oeconomicus of neoclassical economics. This rational actor model assumes that man makes correct or "optimizing" decisions in adjusting means to ends under given conditions, that he has perfect knowledge of relevant facts as well as a perfect information processing capability. With such rational action, competition for goods and services is "perfect": markets clear at equilibrium prices, there is no monopoly power, and resources are fully utilized and "efficiently" allocated. In effect, homo oeconomicus is an outgrowth of the homo faber of the French Enlightenment: there is a mechanical optimism in the ability of "rational" human beings to master and control their environment, or "design" their social arrangements, at will.

Admittedly, much of liberal doctrine is tainted by this rather primitive and simplistic Cartesian rationality, the unfortunate and baleful legacy of la pensee francaise. [but not only French thought] in our modern world. Once again, however, classical liberalism adopts a strikingly different approach, for the legacy of the Scottish Enlightenment is a skeptical or critical view of human rationality in social orders of unbounded complexity. To Smith and Hume, man is governed largely by his "passions", not his reason; he is fallible in his decision making processes and has imperfect knowledge of relevant facts. Given "the slow and uncertain determinations of our reason" [Smith] or "the narrow bounds of human understanding" [Hume], markets are far from "perfect". The lasting advantage of markets, however, is that they provide an appropriate framework in which men are goaded into becoming more "rational" in adjusting means to ends: rationality, and with it

the utilization of existing resources and the grasping of new opportunities, improve by slow degrees and by force of circumstance.

Thus, classical liberalism has a hardboiled, realistic appraisal of human nature, a word away from the abstractions of homo oeconomicus. Its case for a free market economy is not dependent on rational men in perfect markets; rather it holds that fallible and capricious men are still better at making their own decisions in real-world situations than having decisions made for them by stupid, ignorant and profligate governments. According to Hayek, this is not a system reliant on "good" men; rather one in which "bad men can do least harm". Hence the classical liberal argument in favour of free markets is practical, empirical and perhaps even rough-and-ready, with complex assumptions of man in a complex world. By steering clear of over-rigid, unrealistic abstractions, it remains steadfastly relevant to the requirements of public policy.

The economic framework

The advantages of individual liberty have been set out in the foregoing discussion. Their upshot in the "economic" world of market exchange is the freedom to own property, the freedom of occupation, movement and association, and the freedom to strike contracts and engage in trade. Many commentators tend to downplay these basic economic freedoms and place greater emphasis on so-called political and civic freedoms, for example, the freedom of thought and speech, the freedom of the person [from arbitrary arrest, torture etc.] and the freedom to participate in politics. Joseph Schumpeter, in common with many socialists and social democrats, considers "political" freedoms to be inviolate but "economic" freedoms subsidiary, thereby legitimat-

ing government intervention in private property and the freedom of trade and contract.

This socialist or social democratic stance classical liberalism rejects out of hand. First, it is difficult to imagine how civic or political freedoms can be efficaciously safeguarded in the long-term without the defence of economic freedoms. And second, economic freedoms are at least as important as political freedoms. It is all too easy for the intellectual, closeted in his unreal rarefied world [and these days showered with public subsidies of various kinds in the name of "education" or "culture"] to wax eloquently on the subject of human and political rights while at the same time denigrating economic freedoms. What he conveniently and blithely overlooks is that the bulk of the population, that is to say, "practical" people, mostly engage in the mundane, quotidian "economic" activities of buying and selling, producing and consuming, using their property and making transactions. Only an infinitesimally tiny proportion of their everyday lives is taken up by political or civic activity. The latter is not to be underestimated, but the vital fact remains that economic freedoms are basic and primary; they vivify individual liberty. Without the life-blood of economic freedoms, individual liberty would be empty a mere sham.

Russia and the other transition countries had both economic and political freedoms eviscerated by communism. Now they should disregard the dangerous advice of many well-meaning Western social democrats to privilege political over economic freedom. To reiterate, the latter is at least as important as the former.

The spontaneous order and the law

The free market economy is the exchange of goods and services mediated by prices and by contract voluntarily entered into by producers and consumers freely disposing of their own property. The market order is a byproduct of the interactions of millions of individuals, without any central planning or deliberate coordination. Thus it is, according to Hayek, a "spontaneous" [or unplanned] order. Indeed it is this element of "spontaneity" that is signified by Adam Smith's famous invisible Hand: individuals act and interact out of self-interest [comprehending the interest of their families, and perhaps even friends and close acquaintances] which, as an unintended byproduct, creates all around material benefit and thus serves the public interest. The unplanned, decentralized order that results from market exchange is a vast and intricate system of competition and cooperation, for individuals "cooperate" by striking contracts and performing reciprocal services in the allocation of resources.

However, classical liberals are very careful not to take this argument to dogmatic extremes. There is no intrinsic, preprogrammed harmony between individual and public interest; the spontaneous order does not maintain itself "automatically"; and the Invisible Hand is definitely not all-pervasive and all-powerful. The economic order, far from existing in a vacuum, is crucially dependent on a framework of rules, which takes this discussion onto the Rule of Law.

Classical liberalism realizes full well that individual interests can easily clash and that group interests, for example, of producers and trades unions, do not necessarily correspond to the public good. This is why Smith, Hume and their successors place such great importance on procedural justice, consisting of general rules of conduct that apply

equally to all individuals. These rules protect the individual's private sphere, especially his property, from the encroachment of others. They are intended to ensure the necessary minimum of security, stability, predictability and fair play for social arrangements to function effectively. In short, justice is the Rule of Law: it keeps order in society and is indispensable to the survival and success of the market economy.

Human beings are self-interested and have only a very confined benevolence [or altruism]. Benevolence is a chimerical ordering principle in modern societies in which most people are strangers to each other. Hence it is too much to expect a general benevolence or a Christian "love of thy neighbor" to hold a complex society together. Justice or the Rule of Law is, therefore, the only principle "by which the bulk of mankind are capable of directing their action", as Adam Smith puts it. Without it, as Smith goes on to say, "the great, immense fabric of human society-must in a moment crumble into atoms."

Furthermore, the classical liberal notion of justice or the Rule of Law is to be strictly demarcated from popular modern notions of "social" or "distributive" justice. The former consists of general rules of conduct to ensure "liberty under the law". The latter is concerned with redistribution from one group [or set of groups] to another group [or set of groups]. It requires government to interfere with private property in order to make discriminatory interventions in favour of some groups and at the expense of others. This classical liberalism rejects, for, by privileging some over others on the basis of arbitrary political decisions, it offends against the Rule of Law, whose general rules of conduct are supposed to uphold equal, ie. non-discriminatory, treatment before the laws.

The lesson here is that there will be no functioning market economy unless a comprehensive framework of transparent and precise general rules of conduct is put in place and effectively enforced by an impartial judiciary. It is now widely recognised that this lack of "justice" is one of the cardinal weaknesses of the transition process, given the paucity of clear rules of private [or civil] law governing property and contract, and the glaring inadequacy of the judicial system. The legal dimension of transition-perforce a gradual, long-haul process of institution-building-is as vital as the economics of transition. The two must proceed hand-in-hand.

The role of government

Following Adam Smith, classical liberals believe in three main functions of government: 1] the defence of the nation in international relations; 2] the administration of justice, upholding general rules of conduct protecting property and contract and preventing force and fraud; 3] the provision of "public goods" such as a minimum safety net for those who cannot provide for themselves, all of which the private sector would be unwilling or find too costly to provide on its own. Classical liberals affirm that the state has a role in part-financing the provision of public goods, but they argue that this leaves ample room for private financing as well as competitive and decentralized private management of the services delivered.

Many ill-informed commentators hold that classical liberalism advocates and unqualified laissez faire and a minimalist "night watchman" state- "anarchy plus the constable" in the derisory words of Carlyle. This is false. The stress on justice or the Rule of Law shows that classical liberalism advocates a qualified, not an absolutist, laissez

aire or what one could term "liberty under the law". And the three functions of government outlined above go well beyond the restricted panorama of the "night watchman" state, encompassing broad and significant areas of public activity. Even the main function of economic policy, the formulation and implementation of general rules of conduct to protect property and enforce contracts, is far from being a simple, minimal and cut-and-dried task. A framework of legal rules is infinitely complex in modern societies, differing between countries and constantly changing over time. This presupposes unwavering attention, great deliberation and not insignificant capacity on the part of the executive, the legislature and the judiciary. The Scottish moral philosophers ----- David Hume in particular ----- were very attentive to this fact, and the complexity, as well as the supreme importance to the economy, of the rules of property and contract have been highlighted recently by Ronald Coase and his followers in what is called the New Institutional Economics.

To repeat, the classical liberal does believe in important functions for government, but contrary to socialists or social democrats, he also contends that these functions should be circumscribed. The classical liberal, following Jeremy Bentham, draws a sharp distinction between the government's legitimate and limited agenda [the three functions mentioned above] and its illegitimate and unlimited nonagenda. The latter ----- what government should not undertake --- primarily refers to [non-interference in] private property and the freedom of production and consumption. To put it another way, this time in the formulation of the German economist Walter Eucken, the government is charged with supplying the institutional-regulatory framework of the free market economy, but it should not intervene in the market process

itself, particularly in making decisions on prices and production in the allocation of resources. This is or should be, the exclusive domain of private actors.

Thus the classical liberal would characterise the office of government in terms of an impartial "umpire" or "referee, upholding "the rules of the game", but government, like an umpire or referee, should not get involved in the "game" itself, let alone pre-program or doctor the results of the game.

It can also be said that the classical liberal conception of government activity in modern societies is composed of an amalgam of positive and negative functions: positive in the sense of active engagement, such as providing public goods and modifying and improving the framework of general rules; negative in the sense of refraining from doing certain things, such as interfering with private property and prices.

In the West, the positive agenda of government is fairly well developed, especially in the supply and enforcement of a comprehensive framework of rules of property and contract; but the negative side has been willfully ignored as the public sphere has strayed into arbitrary interference with prices and production, and engaged in rampant redistributive activity in the dubious name of "social justice". In developing countries, paradoxical though it may seem, there is an insufficient appreciation of both positive and negative functions: on the one hand, there is far too much arbitrary interference in the private economic activities of individuals, with massive disregard for the individual's "negative" liberties; on the other hand, broad swathes of the positive agenda are underdeveloped, ranging from the supply of private law to the provision of public goods. One could say much the same thing

about the situation in the transition countries. Their task is to rein in government so that it does not trespass on negative liberties, as well as sharpen its positive profile by concentrating on general rules of conduct and the provision of public goods.

Democracy or "government by discussion"

Thus far I have discussed the various facts of individual liberty in the classical liberal canon. Now I broach the subject of democracy. Limited government, not democracy, was the governing political preoccupation of the Scottish political economists of the latter half of the eighteenth century. Since the nineteenth century, however, the phenomenon of democracy and its problematic relation to limited government has engaged, even consumed, the attention of classical liberals, just as it was the leitmotif of Alexis de Tocqueville's tour de force, *Democracy in America*.

Notwithstanding important differences, politics is in some respects analogous to economics, as the recent literature on public choice has quite rightly underlined. Politics, like economics, is characterized by competition, especially in the electoral vying of politicians for the votes of citizens. Nevertheless, just as the economic system is a dense network of cooperation to cater for material requirements, politics is, to some degree, a cooperative quest in the making and enforcement of laws which are supposed to conduce to the public good. It presupposes an "intelligent" collective debate or discussion on the functions or office of government and how it can serve the common weal. Hence Lord Bryce's dictum that democracy is "government by discussion".

It is Frank Knight, the founder of the Chicago School, who emphasises that "government by discussion" can only take place within

the confines of limited government. Providing the office of government is restricted to a number of discrete but important functions [the agenda previously mentioned], an intelligent collective discussion on the framework of general rules, and its constant modification and improvement, can occur, drawing in the legislature, executive and a variety of elites and interests. In this way a broad-based consensus can be established to entrench the Rule of Law and the free market economy, and adapt them to changing circumstances.

If, however, government ventures beyond its delimited agenda and engages in a array of particularistic and arbitrary interventions, then there is no possibility for the conduct of an intelligent collective discussion. This is precisely what has transpired in the last fifty years or so of Big Government in the West. Governments have vastly expanded their activities and, as a result, administrative discretion has assumed gargantuan proportions; legislatures have diminished in importance, unable and unwilling to control executive discretion; and the courts have virtually given up the oversight function of "constitutional due process", by which they used to check the implementation of economic policy to make sure it did not interfere with private property rights.

Alongside and in combination with Big Government has arisen a kaleidoscope of well-organised interest groups, with the intention not to produce extra wealth but to redistribute existing wealth. Redistribution, involving inefficient enterprise seeking protection from more efficient competitors, trade unions attempting to keep out competition in labour markets, middle class professions doing likewise, is a massive and opaque process contingent on the political power of organized interests. It privileges the latter, as well as vote-seeking politicians and power-seeking bureaucrats, at the expense of consumers, the

unskilled, the unemployed and, ultimately, the general interest. The collusion between government and organized interests, much of it well-concealed from public scrutiny has become the common currency of political activity, just as it used to be in the days of mercantilism, circumventing and abridging an intelligent discussion of the laws in the legislature and their effective oversight by the judiciary.

This is the political malaise of the West, but it also rears its ugly head elsewhere. Responsible people in developing and transition countries are only too well aware of how politics is in reality a cartelized racket of Big Government and privileged interests. The solution to the problem is to "downsize" government and limit it to a qualitatively more effective agenda thereby shrinking the scope for feverish redistribution to satisfy the ravenous appetites of organized interests. Only then can legislatures and judiciaries [re] gain their rightful importance, and only in such a manner can "government by discussion" be [re] established. This is partly a question of ideological and policy change, but, perhaps, also a question of constitutional reform introducing binding constitutional rules that prevent government from overstepping its agenda.

International economic order

Implicit in the discussion up to this point has been a consideration of national or domestic order. The protective casing of individual liberty, whether in the form of civil society or legal rules or the office of government, is only really to be found within the nation-state in the absence of world government, an international Rule of Law and a world civil society. This very fact leads Utopian liberals to make ringing calls for progress in the direction of world government, international law

and the "global village" of world society. Classical liberals, from Adam Smith onwards, have kept their feet firmly on the ground and not ascended to the ethereal heights of Utopianism. They realize that the nation-state is here to stay and national level. Blueprints of world government are arrant nonsense-just another Cartesian will-o-the-wisp.

Nevertheless, classical liberals appreciate the huge potential for conflict and strife in an international system of nation-states, which can easily reduce or even extinguish the prospects for individual's liberty within nation-states. Much of the twentieth century has been plagued by conflictual international relations leading to, or used as pretext for, the imposition of tyranny at the national level.

Classical liberalism argues that basic economic freedoms within the nation-state ----- private property, the freedom of contract, trade, association etc. ----- must be flanked by "international" economic freedom ----- the freedom to trade across borders, the freedom of cross-border capital transfers and the freedom of converting one currency into another. Without a reasonable approximation of these international economic freedoms, their domestic counterparts cannot realize their full potential and, moreover, cannot survive in any meaningful form.

Securing free trade, capital mobility and currency convertibility requires both legal and political backing. At the level of the law, this necessitates, inter alia, the enforcement of the Most-Favoured-Nation and National Treatment principle, guaranteeing the non-discrimination of the goods, services, property and contracts of the foreigner. At the level of politics, government policy must orient itself in line with these legal and economic principles.

One the subject of law and policy, classical liberalism does not, in the first instance, look to action at the international level through

international organisations and complex mechanisms of intergovernmental cooperation. International agreements can help bring about a more liberal international economic order. They can, for instance, promote the institutionalisation of the Most-Favoured-Nation and National Treatment principles; but they are not of first order priority.

As Wilhelm Ropke has forcefully and pithily stated: "Internationalism, like charity, should begin at home." Of primary importance is national law and policy: policy measures to introduce international economic freedoms, and firm rules of law to anchor and implement them, are most effective when they are put into place "from within and beneath" [Ropke], i.e. within nation-states; they are tenuous at best if they are only or merely discussed, diluted and compromised in far-away international fora dominated by time-consuming and financially wasteful bureaucratic procedures, of which the organisations of the United Nations are the most egregious examples. The classical liberal message is, therefore, that a liberal international economic order is not the product of international agreements; it is preponderantly the by-product of sound liberal policies and a requisite legal framework within nation-states.

In a discussion such as this of an explicitly normative character, it is pointless to talk about how a liberal international economic order can be achieved without saying something about why it should be achieved. A liberal international economic order is, in essence, the extension of negative and positive liberties to the international sphere. Increasing international economic interdependence not only reinforces the individual's negative liberties by providing some additional protection from arbitrary government intervention in his economic activity; it also "positively" widens and amplifies his means of discovering

new actions, utilizing new knowledge and grasping opportunities previously unavailable to him. Thus a liberal international economic order displays utility, in the sense of David Hume, by magnifying the vistas of individual choice. It also displays utility by redounding to the collective benefit of people and nations in catering for material requirement better than any conceivable alternative means of international cooperation, including protectionism and autarky. The extension of the division of labour across the globe into an "international spontaneous order" raises the possibilities of technological innovation and economic growth, improving the life-chances of the generality of mankind, especially in the poorer regions of the world.

Razeen Sally, Senior Lecturer in International Political Economy, London School of Economics and Political Science and Head of Its International Trade Policy Unit.

About FNF

The Friedrich Naumann Foundation (FNF) is Germany's liberal Foundation. At home and in more than sixty countries around the world, FNF and its partners promote liberal democracy, rule of law, pluralism, market-based economies and respect for human rights. It was founded in 1958 by, amongst others, Theodor Heuss, the first German Federal President after World War II.

The Foundation is a non-profit organization. Working hand-in-hand with its local partner organizations, the Foundation provides policy consultation as well as educational programmes for interested members of the general public. NGOs and governmental agencies worldwide. The head office of FNF is located in Potsdam, Germany.

The Foundation has been working in Asia since 1979 and in Myanmar for more than twenty years. FNF cooperates with democratic players, civil society organizations, and training and research institutes. Since 2010, Myanmar has seen the remarkable change. This provides the Foundation with the opportunity to support the multiple reform processes to create an open society in which people can live in dignity and peace. To accomplish this, FNF supports its partners' effort in promoting civic education, fostering democratic governance and strengthening the foundation of a market-based economy in Myanmar.